

DIPLOMADOLGOZAT

Pethő Dorina

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

**Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti In-
tézeti**

Tájépítész és Kertművész mesterképzési szak

**AZ ÚJHEGYI-LAKÓTELEP ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSI
METODIKÁJA EGY MINTATERÜLETEN**

Belső konzulens: Dr. Herczeg Ágnes
egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Kertművészeti és Kert-
építészeti Tanszék

Külső konzulens:

Készítette: Pethő Dorina

BUDAPEST

2023

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	3
2	Kutatás	5
2.1	Lehatárolás, települési kontextus	5
2.2	Természeti adottságok	6
2.3	Történeti kutatás	7
2.4	70-es évek panel építkezésének története	10
2.5	Az Újhegyi-lakótelep építésének története	11
2.6	Kutatási módszertan bemutatása	13
2.7	Építészet, beépítés	13
2.8	Funkciók, berendezési tárgyak	14
2.9	Gyalogos, és gépkocsiforgalom, parkolás	15
2.10	Zöldfelületek, növényalkalmazás	17
2.11	Kérdőív	17
2.12	Értékelés, SWOT analízis	18
3	Jelenlegi állapot bemutatása a tervezési területen	20
3.1	Területhasználat, jogi szabályozások	20
3.2	Épített és természeti értékek	24
3.3	Épített környezet	24
3.4	Burkolatok, anyaghasználat	25
3.5	Funkciók	26
3.6	Zöldfelületek, növényállomány	27
3.7	Gyalogos és gépkocsiforgalom, parkolás	28
3.8	Újhegyi-sétány megújítása	29
3.9	Konfliktuselemzés	30
3.10	Értékelés, SWOT analízis	31
4	Szabadtérépítészeti koncepcióterv, fejlesztési javaslatok	32
4.1	Célok megfogalmazása	32
4.2	Tervezési program	33
4.3	Koncepcióterv	33
4.3.1	Térszervezés, funkciók	33
4.3.2	Úthálózat, anyaghasználat	35
4.3.3	Parkolás	36
4.3.4	Játszóter	36
4.3.5	Növénytelepítési koncepció	37
4.3.6	Berendezési tárgyak, arculati elemek	42
	Összefoglalás	43
	Felhasznált források	45
	Ábrajegyzék	48
	Mellékletek	50

1 Bevezetés

Diplomamunkám témája az Újhegyi-lakótelep zöldfelületeinek megújítási metodikája egy mintaterületen. Ezen belül a történeti kutatás, a jelenlegi állapot felmérése, értékelése, illetve a kutatás során gyűjtött anyagok és felmérések eredményei alapján kidolgozott szabadtérépítészeti koncepcióterv a vizsgált területre, illetve kiemelt területen kiviteli terv készítése. A dolgozat négy nagy egységre bontható: a lakóteleppel kapcsolatos történeti kutatás, a lehatárolt terület jelenlegi állapotának felmérése, a tervezési terület vizsgálata, a konfliktusok feltárása, vizsgálatok értékelése, végül pedig szabadtérépítészeti koncepcióterv kidolgozása.

A dolgozat történeti kutatással foglalkozó részében kitérek a 70-es évekre jellemző panel építészetre, az Újhegyi lakótelep építésének történetére, a kutatási módszertan bemutatására, a jellemző beépítésre, funkciókra, berendezési tárgyakra, gyalogos és gépkocsiforgalomra, parkolásra, végül pedig a zöldfelületek, és növényalkalmazás vizsgálatára.

A jelenlegi állapotot bemutató fejezetekben külön vizsgálom a tervezési területre vonatkozó jellemző területhasználati, és szabályozási vonatkozásokat, az épített és természeti értékeket, épített környezetet, burkolatokat, jellemző anyaghasználatot, funkciókat, a zöldfelületeket, a növényállományt, gyalogos és gépkocsiforgalmat, parkolást, végül feltárom a konfliktusokat illetve a vizsgálatokat kiemlem, és SWOT analízisben összegzem.

A diplomamunka utolsó részében pedig az eddig említett munkarészek alapján kidolgozott szabadtérépítészeti koncepciót mutatok be a vizsgált területre, kiemelt területeken pedig kiviteli terveket, melyeknek célja a lakótelep zöldfelületeinek megújítása, illetve a lakók életterének javítása. Kiemelten fontosnak tartom a cél elérését segítő koncepcióterv bemutatását, ami iránymutatásként szolgálhat az önkormányzat számára a fejlesztések, megvalósításában.

Témaválasztásomat részben személyes kötődésem és helyismeretem vezette, mert kettő évet magam is ebben a lakótelepi részben laktam, és megszerettem a környéket, a tömbök közötti zöldfelületek labirintusát, és személyes kapcsolatok is alakultak, melyek ide kötnek. Emellett számos kiaknázatlan lehetőséget fedeztem fel ezen a területen, amiknek a megvalósításával lehetne oldani ezt a lakótelepi monotonitást. Erre

számos jó példa van, más megújult lakótelepek esetében. Ezen kívül fontosnak tartom Budapest külső városrészeinek a fejlesztését.

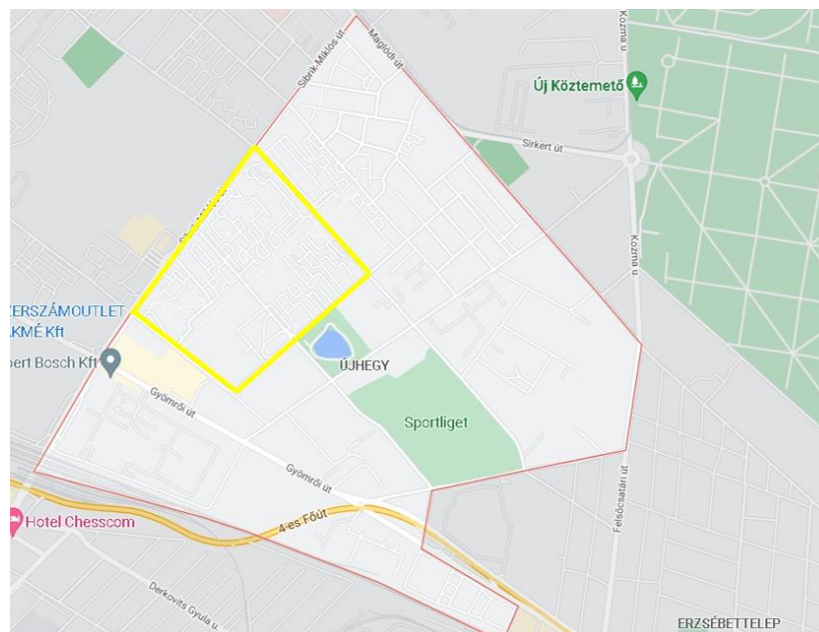
Diplomamunkám célja a történeti kutatáson, és jelenlegi felmérésen alapuló koncepcióterv kidolgozása, mellyel a lakótelep fejlesztéséhez igyekszem segítséget nyújtani szakmai szemszögből. Emellett fontosnak tartom a helyi értékek jelentőségének növelését, mivel számos kiaknázatlan lehetőség tárható fel a vizsgált helyszínen, illetve fontosnak tartom felhívni a figyelmet a külső városrészek elhanyagoltságára, hiszen pont ezeken a területeken jellemzőek a lakótelepek, ezáltal a nagyobb lakósűrűség, így kiemelten fontos a zsúfoltság következtében született feszültség enyhítése tájépítészeti eszközökkel. Emellett nagy a szükségessége a megújult Újhegyi-sétányhoz méltó környezet kialakítása a lakótelepen, a tömbök közötti zöldfelületek fejlesztésével. Ezzel is javítva a lakók életkörülményeit, illetve növelve a lakóközösségi funkciókat. Fontos továbbá az ökológiai és klimatikus viszonyok javítása, a csapadékvízgazdálkodás, zöldfelületek növelése, zöldtetők létesítése a kondíció javítására, illetve közösségi tevékenységek erősítésére. Olyan felhasználható növények telepítése ezeken a zöldtetőkön, amelyeket oktatási, és hasznosítási célból gondolhatnak a lakosok.

2 Kutatás

A következő alfejezetekben ismertetem a diplomamunkám vizsgálati részének folyamatát. A vizsgált terület lehatárolását, és települési kontextusát, természeti adottságait, a történeti kutatás felépítését, forrásait, és azoknak különböző csoportjait. Ezt követően szót ejtek a kutatás módszertanáról, saját térképek készítéséről.

2.1 Lehatárolás, települési kontextus

Az Újhegyi-lakótelep Magyarország területén belül, Budapesten található a X. kerület dél-keleti részén, Kőbányán, ezen belül pedig Újhegy városrészben helyezkedik el. A vizsgált területet észak felől a Harmat utca határolja. A területhez hasonlóan nagyvárosias lakótelep jelleggel a túloldalán, kelet felől a Tavas utca, magas beépítésű lakóteleppel, illetve a Mély-tóval. Déli irányban kereskedelmi, szolgáltatói egységek határolják a Gergely utcával bezáróan. Nyugat felől pedig a Sibrik Miklós út, túloldalán bevásárlóközpontokkal, illetve a felhagyott Gergely-bánya területével határolja a vizsgált tömböt. A lehatárolt terület összesen 35,3 ha nagyságú.

1. ábra: Lehatárolt terület Újhegy városrészben belül

2.2 Természeti adottságok

Magyarország kistájjait tekintve Új-hegy a Pesti-Hordalékkúp-Síkságon helyezkedik el. Tengerszint feletti magassága 97,5 és 251 m közé esik, ami a vizsgált terület esetében 125 és 140,5 m közé redukálódik. A kistáj nagy része közepes magasságú tagolt síkság.

Földtanát tekintve az alapot harmadidőszaki rétegek alkotják, a kistájra a Dunai hordalékkúp üledéke jellemző, és a legjelentősebb hasznosítható nyersanyag a kavics, például Kóbánya erről kapta az elnevezését.

Éghajlat szempontjából mérsékelt meleg, száraz klíma jellemzi. Nyáron 770-780, míg télen átlagosan 180 a napsütéses órák száma. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,6 °C közé esik, az évi csapadék-összeg pedig 520-550 mm között mérhető.

Az uralkodó szélirány az észak-nyugati, 2,5-3 m/s közötti átlagos szélességgel.

Vízrajzát vizsgálva az mondható el, hogy a Gödöllői-dombságtól a Duna-völgybe lejtő területet több vízfolyás is átszeli, amelyek a következők: Gombás-, Sződ-Rákos-, Mogyoródi-, Csömöri-, Szilas- és Rákos-patak, illetve a Gyáli-főcsatorna, és a Nagymocsár árok. A vizsgált területet ezek közül egyik vízfolyás sem érinti. A tájat a száraz éghajlat miatt jelentős vízhiány jellemzi. A területen található viszont egy tó, a Mély-tó. Ezen a környéken jellemzőek voltak a téglagyári kitermelés következtében keletkezett bányagödrök, amelyekbe feltört a talajvíz, így tavak keletkeztek. Az itt található Mély-tó maradt meg ezek közül napjainkra is, melyet parkrendezéssel korszerűsítettek, és ma horgásztóként funkcionál.

2. ábra: Kistáj: Pesti hordalékkúp-síkság

A mai Kispest területén a homoki gyepek jellemző növényei fordulnak elő természetes vegetációban. A következő fajok a jellemzők: magyar csenkesz (*Festuca vaginata*), rákosi csenkesz (*Festuca x wagneri*), homoki árvalányhaj (*Stipa borysthenica*), báránypirosító (*Alkanna tinctoria*), homoki nőszirm (*Iris arenaria*), homoki fátyolvirág (*Gypsophila fastigiata subsp. arenaria*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), csikófark (*Ephedra distachya*), szártalan csüdfű (*Astragalus exscapus*), és mézpázsit (*Puccinellia pannonica*).

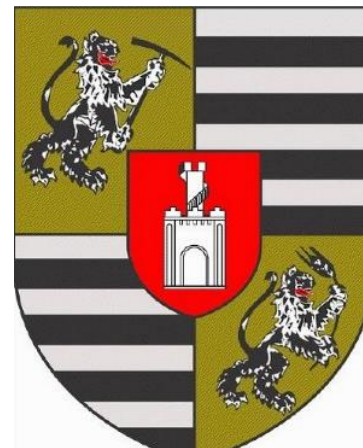
A talajok nagy része a Duna homokhordalékán képződött.¹ A legfelső talajrétegek a Duna holocén üledéke, tehát homokos kavics elegye. Ez alatt mészkő található, melynek a bányászata jelentős volt ebben a térségben. A mészkő mellett agygrétegek is találhatóak, melyeket a téglagyártásban használtak fel. Az ennek következtében kialakult bányagödröket sok helyen építési törmelékkel töltötték fel. A Tavasz utca és a Bányató utca kereszteződésénél található területet pedig felszínmozgásos területként tartják nyilván.²

Talajvíz szempontjából érzékenynek minősül a vizsgált terület, illetve kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen lévő települések között van felsorolva.³

2.3 Történeti kutatás

Kőbánya, mint kerület a 19. század végéig önálló település volt. Egészen az 1950-es évekig Budapest peremkerületének számított. Napjainkra azonban a beépítés hatására földrajzilag ennek a kerületnek a területén található a főváros középpontja.

A kerületről az első írásos említés IV. Béla egyik adománylevelében szólt, ahol a területet jelentősen meghatározó Kewer (Kőér)-hegyként említi, így feltehetően már a 13. században ismert hely volt. A hegynek nevezett rész

3. ábra: Kőbánya címere

¹ Dövényi, 2010, 29-33. o

² Budapest X. kerület Újhegyi lakótelep szabályozási terve, 2012, 36. o

³ 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet

147 méteres tengerszint feletti magassággal rendelkezik, ami a Pesti hordalékkúp-síkságból kiemelkedik.

Mint ahogy a kerület neve is elárulja, területén bányák működtek, akkor még a várostól távol. A 17. századtól kezdve intenzív kitermelés zajlott, amit sokfelé használtak fel. Alapanyagul szolgált például az egyre inkább terjeszkedő város építőanyagaként, amit egyre nagyobb mértékben igényelt Budapest a századok során. Nem csak a fővárosnak jutott a kitermelt kőzetből, hanem például a Kecskeméti református templom falai is innen származnak, amelyet az 1600-as években szállítottak a budai pasa engedélyével. Nem csoda, hogy jól működtek a bányák, hiszen a belőlük kitermelt mészkővel jól lehetett dolgozni, könnyen fűrészselhető, és faragható. Budapesten például a Tudományos Akadémia épülete, az Egyetemi Könyvtár, de a Lánchíd pilléereinek egy része is ebből a kőzetből épült meg. A bányászatot végül 1890-ben beszüntették, a további kitermelést leállították.

A bányászat következménye lett a számos pince, és hegybe vájt üreg. Ezeket megtartották, és a későbbiekben a sörfőzés, és borászat céljára szolgáló helynek hasznosították. Az egész pincerendszer körülbelül 33 km hosszan kanyaroghat a föld alatt, legnagyobb bejárata a Körösi Csoma utca és a Kolozsvári utca találkozásánál van.

A szőlőtermesztés szintén sikeres volt a kerületben, sőt a pesti lakosok úgy tekintettek Kőbányára, mint kirándulóhely és borvidék. Kettő jelentős szőlőtermesztésre alkalmas rész volt a környéken, mégpedig az Ó-hegy, és az Új-hegy. Ezek ma már a kerület különböző városrészeinek nevei. Az Óhegy városrészben álló Csősztorony a kőbányai borászatnak az utolsó épített emléke.

Egy másik iparág is virágzott a kerületben ezzel párhuzamosan. Miután a 18. században betiltották Pesten a sertéstartást, a kereskedők jó része Kőbányán vásárolt telkeket nagyrészt a vasút mentén, itt voltak a hizlaldák. A mai Mázsa-tér, illetve Mázsa utca ezeknek az emléket őrzi, ugyanis itt voltak a legnagyobb telepek. Az ide érkező kereskedők számára szállodák is épültek a környéken, végül az iparágak az 1895-ös sertésvésszel vége is lett.

Az ország első lóvontatású vasúti pályája is itt épült meg, ez egy olyan megoldást jelent, ahol a kerekek a föld felett gerendákra helyezett síneken futnak, nem a talajon. Azt a célt szolgálta, hogy a bányákat összekösse Pesttel, illetve ez lett volna a Pestet Debrecennel összekötő kísérleti pályája is, ám végül ez nem valósult meg, mert a gyakori

meghibásodások következtében életveszélyessé vált a szerkezet, ezért elbontották a vasutat egy évvel az átadás után, 1827-ben.

Az 1850-es években elkezdték a szőlőhegyek területeinek kifarcellázását. A főváros részévé, mint X. kerület, 1872-ben vált, mikor Budapest megalakult. A kerület fejlődése új lendületet vett, lakossága rohamosan nőtt. Ez jól látszik azokból az adatokból, miszerint Kőbányán 1869-ben 4353-an laktak, 1910-ben 51 023-re növekedett a lakosok száma.

Sok megoldásra váró problémával járt együtt a hirtelen fejlődés. Az egyik ilyen az iskolák helyzete volt, mivel az egész kerületben összesen három iskola működött, és így is a tankötelesek felét iratták be. A helyzetet azzal orvosolták, hogy 1904-ben gimnáziumot alapítottak. Mivel a lakosság túlnyomó része a kerületben található gyárakban dolgozott, ennek következtében kialakultak az úgynevezett bádogvárosok, amik szegényesebb életkörülményekről árulkodtak. Ez a probléma azzal oldódott meg, hogy a 70-es és 80-as években állami lakásépítések zajlottak. Ekkor épült meg Kőbánya számos lakótelepe, ami akkor ugyan megoldotta hirtelen a lakásproblémát, mai szemmel nézve azonban monoton és zsúfolt érzetet keltenek.

Mint jellemzően gyárváros rész, Kőbányán számos gyár alakult egészen az 1800-as évektől kezdődően. Széchenyi István malma például a Rákos-patak és Kerepesi út találkozásánál állt, de itt alakult a 19. század elején az első téglagyár is, a Drasche, amit 1868-ban a Kőszénbánya vett át, majd a Téglagyár Társulat Pesten. Kőbánya a sörgyárairól is híres, 1850-ben kezdett működni a Perlmutter, Barber, és Klusemann-féle sörfőző. A későbbi Dreher gyár a Perlmutterből alakult ki, a másiktól pedig az Első Magyar Részvény Sörfőző. A Richter gyógyszergyárat 1906-ban alapította Richter Gedeon a Gyömrői úton, ami ma is a helyén áll.⁴

⁴ <https://www.kobanya.hu/?module=news&fname=keruletunk-tortenet> 2022.03.26.

2.4 A 70-es évek panel építkezésének története⁵

A lakótelepek történetének legeredményesebb időszaka volt az 1970-1979 közötti évtized. Egy új technológia megjelenése tette lehetővé a kis idő alatt nagy számú lakóépületek felhúzását. Ez azt jelenti, hogy az ebben az időszakban épült lakások száma nagyobb, mint az előző kettő évtizedben épült lakások száma együttesen. Ebben az időszakban úgynevezett házgyárak alakultak Magyarországon, amik közül egy volt dán, az összes többi szovjet típusú. Ezek a gyárak lehetővé tették ugyan a gyors és tömeges építést, az épületek változatossága viszont minimális volt, ugyanis 2-3 típust alkalmaztak. Ezek a lakótelepi lakásépítések államilag voltak finanszírozva, és leginkább Budapesten volt sikerük. Itt ugyanis ebben az évtizedben 116 ezer házgyári lakás épült. A cél az volt, hogy minél több lakás minél kevesebb pénzből épüljön meg, ehhez pedig a szovjet mintájú nagypaneles technológiát vették mintául, így a beépítési mód, és az építészeti karakter is erre hasonlított. Ez az úgynevezett házgyári technológia tette egyeduralmukodóvá ezt az építkezési formát, ami azt jelenti, hogy az évtizedben épült állami lakások 70%-a ezzel a technológiával épült. Ennek a korszaknak a meghatározói a 10 emeletes sávházak lettek, amelyek 3-5 lépcsőházzal rendelkeztek, de előfordult a 10 lépcsőház is egy sávházon belül. Budapesten az egyik legismertebb ilyen sávház az Óbudai „faluháznak” nevezett épület, ami a benne lakó emberek nagy száma miatt kapta az elnevezést. Ezek a monumentális lakótelepek egyre inkább a város szélére tolódtak ki, ennek oka a viszonylag olcsón megvásárolható beépítetlen területek voltak. Ezekben az években fontos volt az átadott lakások száma, emiatt gyakori eset volt a hibával rendelkező lakások átadása, majd ezt követően a hibák kijavítása. A felmerülő költségek fontos kérdéssé váltak, amiket részben az új közintézmények építése, a kialakuló közlekedési, illetve közüzemi beruházások határoztak meg. Ezek közül pedig egyedül a közintézmények építésének csökkentésével tudtak csökkenteni a kiadásokon, viszont ezeknek a hiánya érezhetővé vált.

Az előző évtizedhez képest viszont jelentős változás a lakások alapterületének növelése, átlag 48 m²-ről 53 m²-re emelkedett, ezen kívül nem 1, hanem 2-3 szobás lakások terjedtek el, illetve megjelent a távfűtés, amik miatt nagyban emelkedett a környelmi színvonal, és ennek az időszaknak a lakásai váltak az összkomfortos színvonal jelképeivé. Az 1971-ben kiadott lakásrendelet alapján a lakások kiutalását szociális

⁵ Paládi, 2020, 23-28. o.

helyzetfelmérés határozta meg, illetve a gyermekek száma, ezáltal a szegényebb réteg is lakótelepi lakáshoz juthatott, viszont a társadalmi pozíciója csökkent. Érdekes, hogy az ezekben az években épült lakások komfort színvonalat eredményeztek, napjainkban ezek a lakások képviselik a legkisebb értéket.

A lakótelepek sűrű beépítése miatt egyre csökkent a köztük lévő egybefüggő zöldfelület, és szabadterület. Az eddigi alárendelt szerepükből ezúttal egyenrangúvá váltak a középületek, közművek, utak, zöldfelületek tervezése az épületek tervezésével, ezért a beruházói, kivitelezői, üzemeltetői érdekek együttesen befolyásolták a beépítési módot, amik már nem csak kisebb épületcsoportokra terjedtek ki, hanem a lakótelep egész átfogó kompozícióját alkotta meg. Ezeken az eredetileg beépítetlen területeken a hierarchikus szervezés lett jellemző. Kétféle beépítési mód különböztethető meg. Az egyik a lakóépületeket csoportokba rendezni, ezekkel együtt a közintézményeket, és zöldfelületeket centrális formai elv szerint rendezni el. Ilyen például az Újpalotai lakótelep. A másik jellemző mód esetében az ismétlődő épületcsoportokat egy főtengyelre fűzi fel, ami lehet egy főút, vagy gyalogos utca. A közintézmények, és zöldfelületek pedig erre a tengelyre kerülnek, vagy pedig a lakóépület-csoportokhoz kapcsolódnak. Ilyen példa az Újhegyi lakótelep, ami esetében ez a főtengety az Újhegyi sétány, ami merőlegesen szeli ketté a telepet, a közintézmények pedig a tengelyre vannak sorban felfűzve.

2.5 Az Újhegyi-lakótelep építésének története

A 70-es években épült Újhegyi-lakótelep Kőbánya legnagyobb lakótelepének számít. Megalakulása előtt, a területen korábban szőlőföldek, és bányaterületek voltak, maga a lakótelep pedig egy feltöltött szeméttelrepre épült, egykor ugyanis az egész kerület területén több szeméttlerakó is volt.⁶

Építése 1971-től 1986-ig tartott, 3 ütemben, ami a késő modern időszak második felét jelenti. 1974 és 1976 között épült meg a lakóházak nagy része, majd a második ütem, amit 1974-ben terveztek meg, ez tartalmaz 6 tömböt, illetve kiépül

4. ábra: Pillanatkép az építés munkálataiból

⁶ <https://10.kerulet.ittlakunk.hu/utcak-terek/140627/ilyen-volt-ujhegy-70-es-evekben> 2023.10.22.

a sétálóutca, a mai Újhegyi-sétány, a rá fűzött kiszolgáló egységek, mint orvosi rendelő, általános iskola és üzletek.⁷

Ahogy felépültek az első épületek, és beköltöztek a lakók, 1977-ben megkezdték a szomszédos területen álló mai Bánya-tó Park kiépítését. Ezen a területen korábban három agyagfejtő gödör volt, ami a Guttmann család téglagyárának volt a része. A munkálatok során ezeket elárasztotta a belvíz, majd a három gödörből, melyek 8-12 méter mélységűek voltak, kettőt feltöltöttek, az egyiket viszont meghagyták. Ez lett a mai Mélytó. Miután a vízzel megtelt felhagyott bányagödört nem temették be, 1977-ben nagy változásokon ment keresztül. Munkagépek jelentek meg a mocsaras területen, és a lakók önkéntes munkájával együtt 3 és fél hektárnyi területet alakítottak át felhagyott mocsaras területből közparkká. A társadalmi munka összehozta az embereket, együtt alakították ki új lakóhelyük pihenőparkját. A munkálatok során 70 ezer m³ földet termeltek ki, melyet a tó mellé halmozva szánkózódombnak alakítottak ki. Közművesítették, majd cserjékkel, lombos fákkal ültették be, és füvesítették. A források szerint a munkálatokban 40 ezer fő vett részt, majd 1977 november 7.-én tartották az ünnepélyes átadását az akkor Szocialista Brigádok Parkja néven közismert parknak.⁸

5. ábra: Társadalmi munkával épül a mai Mélytó-park

⁷ Bakay, 2012, 85. o.

⁸ https://index.hu/urbanista/2016/05/05/kobanya_to_ujhegyi_lakotelep/ 2023. 08. 16.

A lakótelephez tartozó közpark zöldfelületeit később, a 80-as években építették meg.⁹

A lakótelepre jellemző beépítési mód a sávós beépítés, ami azt jelenti, hogy a lakóépületek egymáshoz képest párhuzamosan helyezkednek el, de szabadon állnak, összességében véve hosszabb épülettömeget alkotva. Az épületek elhelyezkedése független az utcafronttól, mert a lakótelepen belüli célforgalmat különválasztották az átmenő forgalmat biztosító gyűjtőutaktól. A nagyobb benapozottság érdekében a homlokzatok keleti és nyugati tájolásúak.¹⁰

2.6 Kutatási módszertan bemutatása

Diplomamunkámban a történeti kutatás és a jelenlegi állapot felmérése okán egyaránt fontos volt az eredmények jól értelmezhető térképi ábrázolása. A jelenlegi állapot felméréséhez terepi bejárások során mértem fel a helyszínt, és fényképekkel dokumentáltam. *(1. számú melléklet)* Az eredmények feldolgozásához az AutoCad program segítségével készítettem az alaptérképet és az ábrákat. Ezen kívül számos térképes forrás állt rendelkezésemre, amik erre a vizsgálati területre hasznosíthatóak voltak. Ezen térképek alapjául a Földhivatali Alaptérkép, illetve a Google Earth szoftver szolgáltak. Ezekon látható térbeli elhelyezkedések által határoztam meg, és dolgoztam fel az adatokat AutoCad programban. Ezt követően a tervek, illetve kiértékelő ábrák színezését, látványterveket, és metszetet Photoshop programban készítettem el. Végül pedig a plakátokat az Indesign programban alkottam meg.

2.7 Építészet, beépítés

A vizsgált lakótelep morfológiájára jellemző az eltolásos utcaserkezet, és ezt az állapotot létrehozó szabadon álló sávházak helyzete. A fő tengely az Újhegyi-sétány, ami merőlegesen áll az utcákra, erre fűződnek fel a különböző kereskedelmi és szolgáltatói egységek, ez a lakótelep közéleti központja. Eredetileg lépcsős szerkezetű volt, de 2016-os megújítás óta akadálymentes a teljes sétány. Észak-nyugati oldalán jellemzően „E”, illetve „U” alaprajzú épületekben a lakótelepet kiszolgáló kereskedelmi, vendéglátói,

⁹ Bakay, 2012, 75. o.

¹⁰ Bakay, 2012, 161.o.

szolgáltatói funkciók kapnak helyet, míg a túloldalon „H” alaprajzú épületekben az oktatásnak, és egészségügynek vannak épületei. A sétány végeit lakóházak zárják, a Mádi utca felől pontházcsoport, a Gergely utca felől pedig a lakótelepre jellemző sávházak. Ez utóbbiak a lakótelep mélyebb fekvésű részén földszint+4 emeletes panelek, a Tavas utca mentén földszint+10 emeletes pontházak állnak, míg a többi területen földszint+11 emelet magas, változatos hosszúságú szabadon álló sávházak sorakoznak, amik együttesen adják a lakótelep jellegzetes monumentális tömegét. Az épületek hossz tengelyei merőlegesen állnak a sétányra, és párhuzamosan igazodnak a Bányató, illetve Harmat utcához.

A lakóépületek fele társasház, fele szövetkezeti tulajdon, ezen kívül az Éltes Mátyás Általános Iskola a Fővárosi Önkormányzat tulajdona, a többi intézmény a kerületi önkormányzaté. Az egész lakótelep közterületei pedig önkormányzati tulajdonban vannak.¹¹A lakóépületek nagy része közepes állapotú, néhány van felújítva, hőszigetelve, ezek a Mádi utca mentén találhatóak. A középületek felújítandóak, jelenleg a sétány egyes szolgáltatói épületeinek felújítása zajlik.

A területen összesen 6166 lakás számolható, a változó hosszúságú sávházakban lépcsőházanként 44 lakás található, ezen kívül a Tavas utca menti pontházakban 264 lakás, a Gergely utca menti panelekben pedig 270 található.¹²

2.8 Funkciók, berendezési tárgyak

A lakótelep közterein a közösségi élet funkciói figyelhetők meg, kiemelkedik ebből a sétány területe. Itt egységes utcabútorok, és berendezési tárgyak találhatóak, illetve ez számít a lakótelep reprezentatív fő tengelyének is. Ezzel ellentétben a panelek közötti területeken ugyanez nem mondható el. Nincs egységesség a bútorok esetében, illetve hiányosak is ezek a berendezési tárgyak. Az figyelhető meg, hogy a lakótelep különböző részein mind más stílusú és állapotú berendezési tárgyak találhatóak, egyaránt a padok, hulladék tárolók, lámpák mind különböző stílusúak és állapotúak, nincs összhang, nincs egységes arculata a területnek. Ugyanez mondható el a játszóterekről is. Vannak újszerű, elkerített, jól felszerelt játszóterek, de rossz állapotban lévők is, illetve

¹¹ <https://www.kobanya.hu/?module=news&fname=keruletunk-tortenet> 2022.03.26.

¹² <https://www.kobanya.hu/?module=news&fname=keruletunk-tortenet> 2022.03.26.

gyakori, hogy egy-egy játszószer áll egymagában egy nagyobb területen. Egy elkerített kutyafuttató található még, bár ekkora területre kevésnek mondható és kicsi is. Valószínű, hogy csak a közvetlen mellette álló épület lakói veszik igénybe, pedig nagy a kutyatartók száma a lakótelepen. Ezen kívül van még kettő a Harmat utca és a Sibrik Miklós út kereszteződése mellett, de ezek már kiesőnek számítanak a tömbök területéről, ezeknek a következtében az épületek közötti zöldfelületekre viszik le a kutyákat sétáltatni a lakók, aminek köszönhetően jelentős a kitaposás.

2.9 Gyalogos, és gépkocsi forgalom, parkolás

A vizsgált tömb tömegközlekedés szempontjából jól ellátott. A Sibrik Miklós úton közlekedik a 68-as busz Kispest és Akadémiaújtelep között, a 85-ös busz Kőbánya-Kispest és az Örs vezér tere között. Ez utóbbi a Bányató és Harmat utcában is megáll. Szintén a Harmat utcában áll meg a 185-ös busz is, ami Kőbánya-alsó és Újhegy között jár. A Gergely utcában pedig a 117-es busz közlekedik Kőbánya-Alsó vasútállomás és Mélytő utca között. Kőbánya-Kispest vasútállomás, egyben a 3-as metro végállomása, és a KÖKI terminál négy megállóra található. Másik irányban pedig az Örs-vezér tere is mindössze 20 perc alatt elérhető busszal.

Parkolás tekintetében az Oték által előírt egy lakáshoz tartozó egy parkoló nem tud teljesülni a lakótelepre jellemző nagy lakásszám miatt, sem a kereskedelmi, sem szolgáltatói funkciókhoz nincs biztosítva megfelelő mennyiségű parkoló, ennek ellenére így is sok helyet szorítanak ki a parkolók területei a zöldfelületekéből.

Gyalogos forgalomra jellemző, hogy a forgalmasabb csomópontokban jelzőlámpás és zebrás átkelők találhatóak, és a területet határoló, illetve belső utak mentén is járdák vannak kialakítva, így a gyalogos átkelés biztonságos, viszont vannak olyan területek a lakóépületek között, amelyeken nincs elválasztva a parkoló területe a gyalogos forgalométól, ezáltal ezek a területek nem biztonságosak.

6. ábra: Kerékpársáv és járda a Sibrik Miklós út mellett

Kijelölt kerékpárút nincs kialakítva, kivéve a Sibrik Miklós út mentén a Kóbánya-Kispest megállótól a Mádi utcáig, ehhez pedig kapcsolódik a Harmat utcában lévő kerékpársáv.

A területen közlekedés funkciót látnak el a tömbök belsejéig benyúló hurkolt autótutak, illetve az épületeket egymással összekötő járdák, itt viszont fontos megemlíteni, hogy önmagukban ezek a gyalogos burkolt felületek nem elegendőek, mivel a fontosabb célállomásokra, mint például buszmegálló, élelmiszerbolt, óvoda vagy iskola, nem minden esetben lehet megközelíteni az egyes lakóépületekből, csak ezeket a burkolt felületeket igénybe véve, ennek következtében a legrövidebb útvonalak helyén megjelentek a zöldfelületeket átszelő kitaposott ösvények.

Úthálózat, mint közlekedési funkció térén azt figyelhetjük meg, hogy a különböző célú autós forgalom elkülönül egymástól, egyrészt a tömböket határoló forgalmas gyűjtőutak határolják a lakótelepet, így az áthaladó forgalom nem hatol be a lakóépületek közé, másrészt pedig az ezekből leágazó keskenyebb utak, amiknek kifejezetten a lakóépületek a cél-

7. ábra: Tömb belsejében lévő út, parkolókkal

állomásai, egészen a tömbök belsejéig benyúlnak, és az épületek között kanyarognak, végén pedig többnyire hurok formában kanyarodik vissza a főutak irányába. Ezen utak mentén merőleges parkolókat alakítottak ki, illetve a hurkokban kialakult tömbparkolókat.

A közel 5 ezer darabszámú lakás környezetében a vizsgálat alapján körülbelül 2000 parkolóhely található a lakótelepen, ennek háromnegyede kiépített parkoló, a maradék kisebb része garázs, nagyobb pedig egyéb felületen oldja meg a parkolást, például tűzoltó felvonulási úton, burkolt gyalogos felületen, vagy zöldfelületen. A parkolás orvoslása esetében vizsgáltam a lehetséges mélygarázsok helyzetét, ám a területen meglévő közművek helyzete, sűrűsége, nagy védőtávolságuk, illetve rendkívül költséges módosításuk miatt ez a lehetőség nagyban korlátozva van. A területet vizsgálva viszont elmondható, hogy a lakótelep Sibrik Miklós út felőli szakaszán nagy terek találhatóak. Itt található néhány elavult játszóeszköz, ezeket érdemesebb lenne a csendesebb tömbbelsőbe átcsoportosítani, helyükön biztosíthatóak plusz parkolók.

2.10 Zöldfelületek, növényalkalmazás

Az építéskor a korabeli tervezési elveknek, és elvárásoknak megfelelő mennyiségű zöldfelületet alakítottak ki a lakótelepen.

Az itt létesült zöldfelületekről az állapítható meg, hogy sűrűn tagolt, ami köszönhető részben a beépítési módnak, részben pedig a tömbökbe nyúló kanyargó utaknak, illetve az általuk közrezárt tömbparkolóknak. Ez viszont előnytelen egyaránt a funkciók ellátásában, hiszen a több, kisebb méretűre tagolódott zöldfelület nem képes ellátni a köztér szerepet, nem alkalmas szabadtéri funkciók betöltésére, nem vonzó az ott tartózkodásra, ezáltal kihasználatlan felületek keletkeznek, illetve egyéb helyekre tereli az embereket, ahelyett hogy nagyobb felületen arányosabban férnének el a pihenni vágyók. Másrészt ökológiai szempontból is kedvezőtlen, ha minél inkább tagolódik a zöldfelület, hiszen tervezési elv, hogy minél nagyobb összefüggő zöldfelületeket hozzunk létre. Ezáltal nagyobb az ellenállóképessége a növényeknek, nagyobb a párologtatófelület, a csapadékvízszikkasztásra alkalmas zöldfelület, nem utolsó sorban pedig közérzetjavító hatása is van, és esztétikusabb kinézetet kölcsönöz a helynek.

A lakótelep növényállományáról elmondható, hogy közel 50 éves. Az akkori követelményeknek megfelelően gazdag fa és cserje telepítés történt. A faállomány nagy része napjainkra megerősödött, és jó alapot szolgál a jelenlegi zöldfelületek fejlesztésére. Ellenben a cserje állomány, illetve a gyepfoltok nagy része kikopott kitaposás, vagy kiöregedés miatt.¹³

2.11 Kérdőív

Vizsgálatom során kérdőívezéssel mértem fel az emberek véleményét és igényeit a lakótelepről. *(2. számú melléklet)* Az általános adatokon kívül tartalmaz arra vonatkozó kérdéseket, hogy az illető milyen rendszerességgel látogatja a lakótelepet, milyen céllal érkezik ide, kivel tölti itt az idejét, milyen gyakorisággal tölti szabadidejét a terület közterein, mennyi időt tölt itt el átlagosan, mi az, amit kiemelten szeret a terület közterein, miket tart problémának, milyen környezetnek örülne, milyen funkciókra van szerinte szükség. Összesen 73 személy töltötte ki az összeállított anyagot, részben az Újhegyi-

¹³ MÚ-Hely, 2012, 34. o.

sétányon, részben pedig a panelek közötti közterületeken szólítottam le az embereket, ügyelve rá, hogy a hét több napján, és minél több napszakban tegyem ezt, hogy minél szélesebb skálán mozogjanak az eredmények.

Miután véget értek a lapok kitöltései, összegeztem a válaszokat. Az eredményekből az jött ki, hogy a megkérdezettek 90%-a itt él a lakótelepen, közülük majdnem mindenki 1 óránál több időt tölt el a lakótelep közterein, és a legtöbben családdal vagy barátokkal töltik itt az idejüket. Nagy részben van igény közösségépítő tevékenységekre, összegyűlésre alkalmas objektumokra. A kutyatartók esetében igény lenne több, karbantartott kutya futtató létesítésére. Negatívumként legfőképp a közösségi programok hiányát, illetve a hajléktalanok jelenlétét sorolták fel. Szeretnék minél több zöldfelületet, virágos ágyásokat, szép növénykompozíciókat. A kérdőívben felsoroltam lehetséges elemként egy tűzrakóhely létesülését, a megkérdezettek között ezzel kapcsolatban voltak a legmegosztóbbak a vélemények. Általánosságban véve az idősebb korosztály és a családok elleneztek az ötletet, nekik zavaró körülmény lenne, inkább a fiatalabbak körében volt népszerű a lehetőség. Végül mindent összegezve ezt az ötletet elvettem, minden mást viszont figyelembe vettem a tervezés során.

2.12 Értékelés, SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> -jó tömegközlekedés -jó kereskedelmi ellátottság -sportlehetőség (uszoda, strand) -környezeti értékek (Mély-tó, sportliget) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sibrik Miklós út forgalma miatti zajterhelés -Lakóépületek közötti parkolók jelentős zöldfelületet szorítanak ki -Gyalogos és parkolófelületek nincsenek elszeparálva
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> -Gergely-bánya területének hasznosítása -Terek differenciálása (parkolók, és zöldfelületek elválasztása) (közösségi funkciók létesítése) 	<ul style="list-style-type: none"> -Lakótelep elavulása, műszaki beavatkozás hiányában -Balesetveszélyes parkolók, hiányzó gyalogos felületek

8. ábra: SWOT analízis-lakótelep

Az Újhegyi lakótelep legkiemelkedőbb erősségeihez sorolhatjuk fel a jó megközelíthetősége. Egyaránt autóval könnyen elérhető a belváros, és annak okán, hogy a város szélén helyezkedik el, gyorsan ki lehet jutni onnan. Másfelől, a tömegközlekedés is

kiemelkedő, buszjáratokkal érhetőek el a lakóteleptől messzebb eső területek, ahonnan villamosok, metró, és vasúti lehetőség is biztosított számos irányba. A tömbök belseje csendes, mivel ebbe a mélységbe nem jut be a lakótelepet körülvevő forgalmas utak zaja. Kereskedelmi ellátottsága jó, mivel kieső területről beszélünk, úgymond önálló városrészként működik, ehhez pedig elég jó kiszolgálói ellátottság van biztosítva. A lakóépületek között kisboltok, gyógyszertárak, pékségek, gyorséttermek. A lakótelep határában pedig a nagyobb kiszolgálóegységek, bevásárlóközpontok, benzinkutak, áruházak nagy számban megtalálhatók. Sportolási lehetőség is van, például az Újhegyi uszoda, vagy a Mély-tó mögötti kiterjedt sportliget, ami egyben zöldfelületként is funkcionál, illetve a már említett Mély-tó, és annak környezete, és a megújult Újhegyi-sétány egyaránt fontos környezeti értéknek számít.

A lakóközösség közérzetének javítása érdekében lehetőség van a nagyobb összefüggő zöldfelületek létrehozására. Közösségi funkciók megjelenésével kapcsolatépítésre lehet szert tenni, illetve a szomszédos Gergely-bánya területe is alkalmas lehet közpark létesítésére, ami nagy teret biztosítana a rendkívül sűrű, és monoton beépítésű lakótelepből kiszakadni vágyóknak kikapcsolódás céljából.

Az egyik legjelentősebb gyengeségnek mondható el a Forgalmas Sibrik Miklós út felőli nagy zajterhelés, kissé kevésbé, de a Bányató utca, és a Harmat utca felől szintén aktuális ez a probléma. A lakóépületek közötti parkolók jelentős zöldfelületet szorítanak ki, illetve a kis, szabdalt zöldfelületek is kedvezőtlenek. Sok esetben pedig a gyalogos felületek nincsenek kellőképpen elszeparálva a parkolófelületektől.

Veszély lehet a lakótelep elavulása műszaki beavatkozás hiányában, mint az épületek állapotára, mint a zöldfelületek előregedésére, mint pedig az utcabútorok, berendezési tárgyak előregedésére, pótlásuk eltérő stílusából fakadó zavarra, nem utolsósorban pedig a burkolatokra való tekintettel.

Összességében tehát elmondható, hogy a lakótelep köztereinek, zöldfelületeinek, bútorainak, burkolatainak állapota leromlott, nem egységes a megjelenése és felújításra szorul. A kis szabdalt zöldfelületek egybevonással, nagy egybefüggő szabadterépítészeti koncepció kialakítására nyújt lehetőséget. Az épületek egységes megújítása mellett egységes berendezési tárgyak és burkolatok jelentenének megoldást. A már meglévő funkciók újragondolásával, illetve újak létesítésével erősíthető a közösségi programok, szabadidős tevékenységekre való lehetőség. A felsorolt változtatások

összességükben pedig pozitívan hatnának a lakóközösségre, az életminőség, és komfort-érzet nőne, valamint az összetartozás érzetet is erősítheti.

3 Jelenlegi állapot bemutatása a tervezési területen

Ebben a fejezetben részletesen bemutatom, kutatásaim és a terepi bejárások során szerzett információk segítségével kidolgozott következtetését a jelenlegi állapotnak azon a lehatárolt részén a lakótelepnek, amely a választott mintaterület, és egyben a tervezési terület a későbbiek során. Különböző alfejezetekben kitérek a területhasználatra, épített elemekre, burkolat és anyaghasználatra, jelenlegi funkciókra, növényállapot értékelésére, a gyalogos és gépkocsiforgalomra, illetve parkolásra. Végezetül pedig megfogalmazom a konfliktusokat, és SWOT analízisben foglalom össze az eredményeket.

3.1 Területhasználat, jogi szabályozások

Budapest Településszerkezeti Tervében jól kivehető, hogy övezeti besorolását tekintve a tervezési területem, és a vizsgált területem egyaránt a nagyvárosias lakóterület része a beépítésre szánt területen belül.

Kőbánya Környezetvédelmi Programja a 2020-2024. évekre kerületi környezetvédelmi célokat és feladatokat fogalmaz meg. Fontos tényezője, ennek megvalósulásában a különböző szereplők együttműködése, kapcsolatépítés, jó partneri viszony a közigazgatás, lakosság, üzleti szféra, és civil szervezetek között. A program összefoglalva az alábbi elvekre épül:

- *A káros környezeti hatások megelőzésének elve, azaz a kerület fejlődését alapvetően meghatározó fejlesztések tekintetében az igénybevett környezeti elemek és természeti értékek védelme, amely egyúttal biztosítja az élehető kerületi életminőség fenntartását és a gazdasági értéket képviselő természeti erőforrások megőrzését.*
- *A fenntartható fejlődés elve.*
- *Az elővigyázatosság elve, a természetre és a szűkebb környezetre gyakorolt hatások pontos ismerete.*
- *A környezeti szempontok beépítése a gazdaság folyamataiba.*

- *A helyreállítás elve, azaz a károsodott környezeti elemek és természeti adottságok helyreállítása, amely egyúttal biztosítja az egészséges kerületi életminőséget és bővíti a potenciális gazdaságfejlesztési célterületeket.¹⁴*

Kőbánya Kerületi Építési Szabályzatában az építési területre, és zöldterületekre vonatkozóan az alábbi előírások találhatók:

37. Általános előírások a zöldterületre

55. § A zöldterületek területén - eltérő rendelkezés hiányában - kizárólag a

- a) játszókert, sportkert, kutya futtató,*
- b) közműlétesítmény,*
- c) terület fenntartásához szükséges építmény, valamint*
- d) a közbiztonsági okból elhatárolandó terület keríthető le.*

19. Nagyvárosias lakóterület (Ln)

7. § (1) Az Ln-T építési övezet nagyvárosias telepszerű lakóterület, ahol az épületmagasság jellemzően meghaladja a 12,5 m-es épületmagasságot.

(2) Az Ln-T építési övezet területén kulturális, közösségi szórakoztató, vendéglátás és szállás rendeltetés létesítése - eltérő rendelkezés hiányában - nem megengedett.

(3) Az Ln-T építési övezet telkén - eltérő rendelkezés hiányában - legfeljebb bruttó 2000 m² szintterületű kiskereskedelmi rendeltetés létesíthető.

(4) Az Ln-T/5 építési övezetben kizárólag

- a) hitéleti, nevelési, oktatási, egészségügyi, szociális, valamint*
- b) igazgatási, iroda*

rendeltetés, illetve annak építménye helyezhető el.

10. Közterületi zöldfelületekre vonatkozó előírás

15. § (1) *Az úthálózati elemek létesítése vagy teljes keresztmetszetet érintő felújítása esetén a közlekedés és a közműlétesítmények helyigényének biztosításával fasort kell telepíteni a Szabályozási Terven „Telepítendő fasor” és „Tervezett, szerkezeti jelentőségű fasor” jellel jelölt szakaszon. A Szabályozási Terven „Megtartandó fasor” és „Megtartandó, szerkezeti jelentőségű fasor” jellel jelölt szakaszon a fasor megtartandó, illetve kiegészítendő.*

(2) A fát a fa életterének közműmentes biztosításával kell ültetni.

¹⁴ Kőbánya Környezetvédelmi Programja a 2020-2024. évekre, 201. o.

(4) A Szabályozási Terven „Közterület zöldfelületként fenntartandó része” jellel jelölt területen

a) a játszókert, illetve pihenőkert kialakítása - a KÖu-3 övezet, valamint az azzal határos telek kivételével - megengedett,

b) a zöldfelületek aránya rekreációs rendeltetés elhelyezése esetén legalább 50%, egyéb esetben 70%¹⁵

A fás szárú növények védelméről szóló kormányrendelet az alábbi előírások találhatóak:

A fás szárú növények telepítése:

2. § (1) Fás szárú növény az ingatlan azon részén és oly módon telepíthető, hogy az – figyelemmel az adott faj, fajta tulajdonságaira, növekedési jellemzőire, szakszerű kezelésére – az emberi életet és egészséget nem veszélyeztetheti, a biztonságos közlekedést nem akadályozhatja, valamint nem okozhat kárt a meglévő építményekben, létesítményekben, és nem akadályozhatja azok biztonságos működését.¹⁶

A közterületen lévő fás szárú növények kivágása és pótlása:

8. § (1) A közterületen lévő fás szárú növény kivágását követő 1 éven belül a használó köteles gondoskodni a növény helyben történő szakszerű pótlásáról. A telepítendő cserje esetében 3 éven belül kell biztosítani a legalább azonos területi borítást. A pótlás céljából történő telepítést meg kell ismételni, ha a telepítést követő vegetációs időszak kezdetén a fás szárú növény nem ered meg. A szakszerű pótlás teljesítését a jegyző ellenőrzi.

(3) Amennyiben a közműfektetés a fás szárú növény megtartásával nem valósítható meg, a jegyző a kivitelezőt a fás szárú növény pótlására kötelezi.

(4) Amennyiben a fás szárú növény pótlása a földrészlet adottsága miatt nem vagy csak részben teljesíthető, a pótlást a jegyző által kijelölt más ingatlanon történő telepítéssel kell teljesíteni. Amennyiben ilyen ingatlan a település beépítettsége miatt nem jelölhető ki, a jegyző a használót a települési önkormányzat által rendeletben meghatározott kompenzációs intézkedés megtételére kötelezi.

(5) A fás szárú növény kivágása esetén a pótlási kötelezettséget a sajátos építményfajta rendeltetésére tekintettel kell teljesíteni.¹⁷

¹⁵ Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Polgármesterének 16/2020. (XI. 26.) önkormányzati rendelete a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat kerületi építési szabályzatáról

¹⁶ 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről

¹⁷ 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről

Kőbánya Településképi Arculati Kézikönyvében a lakótelepekre vonatkozóan felhívja a figyelmet arra, hogy minél nagyobb a laksűrűség, annál nagyobb terhelés jut a közterületekre, zöldterületekre, illetve nagyobb területi igénye is van. A lakótelep építés során bizonyos elvárásnak megfelelő zöldfelületeket alakítottak ki, amik elsősorban játszóhelyeket, pihenőhelyeket jelentettek. A lakókörnyezeti feltételek javulásához elengedhetetlen feltétel a közterület és zöldfelület fejlesztése, a környezeti feltételek javítása, emiatt a lakótelepi közterületek, zöldfelületek megújítása önkormányzati feladatként része a lakótelepek rehabilitációjának. Ennek következtében a korábban normatívaként elfogadott lakótelepi zöldfelületek méretének csökkentése nem támogatható, ellenkezőleg növelhető, amennyiben van rá lehetőség, mint például burkolt felületek zöldfelületté alakítása, ha nincs használatban.

Kőbánya nagy kiterjedésű telepszerű beépítésű területekkel rendelkezik, ennek következtében nagy jelentőséget tulajdonít a lakótelepek zöldfelületeinek. Újhegy városrésze nagyobb, egybefüggő, egységesen kialakított, és nagyjából egy időben épített lakótelepi egység, így a Mély-tó Parknak, és a mögötte húzódó Sportligetnek nagy jelentősége van a városrészben, amik a kerület fontosabb közparkjai között is fel vannak sorolva. A kerület határához közeli zöldfelületi elemek szoros kapcsolatban állnak az egész kerület zöldfelületi rendszerével.

A kézikönyv a zöldfelületi karaktert meghatározó elemekről a következőképpen nyilatkozik:

„Rekreációs szempontból a közparkok, közkertek és turisztikai rendeltetésű erdőterületek a meghatározóak, ezek alkotják a zöldhálózatot, amelynek elemei korlátlan közhasználatúak. A közhasználat elől elzárt, vagy korlátozott közhasználatú területek zöldfelülete szintén fontos strukturális alkotórész. A fentiekén túlmenően a kerületben található többi zöldfelületi elem főként kondicionáló szerepet tölt be”.¹⁸

¹⁸ Kőbánya-Települési Arculati Kézikönyv

3.2 Épített és természeti értékek

A tervezési területemen épített érték és értékes kerti épített elemek nem találhatóak. Az épületek előregyártott betonelemekből állnak, a hozzájuk kapcsolódó járdák öntött aszfalt burkolatúak, ezen kívül a gyalogos burkolatok 40x40 cm-es beton térkő burkolat, néhány helyen a padok, planténerek betonból készültek. Pozitívumként megemlíthető, hogy a térszinteket elválasztó támfalakat téglából építették meg, nem betonból.

Természeti érték a jó állapotú faállomány, mely önmagában is értéket képvisel, ezen belül pedig kiemelt egyedeket is megállapítottam, amik különösképpen megtartandóak, és védelmet igényelnek, szép állapotuk, terebélyes koronájuk miatt. A vizsgált terület jellemző fafajai az *Acer platanoides*, *Populus alba*, *Tilia cordata*, *Acer saccharinum*, *Aesculus hippocastanum*, *Fraxinus excelsior*, és a *Styphnolobium japonicum*. Egy szép állapotú *Quercus robur 'Fastigiata'* is áll a területen, illetve különlegességnek számít 2 darab *Quercus rubra* is.

3.3 Épített környezet

A tervezési terület az Újhegyi lakótelep beépített, kialakult lakóterületének része. A Településszerkezeti Terv szerint nagyvárosias telepszerű lakóterület, tehát jellemzően sűrű beépítésű, és jellemzően 12,5 m feletti a megengedett beépítési magasság. Jelen esetben az átlagos épületmagasság 33 m, ami földszint plusz 10 emeletet jelent. A beépítésre jellemző továbbá az „eltolósos” utcaserkezet, és szabadon álló sávházak párhuzamos állása egymáshoz viszonyítva. A terület enyhe lejtésű, ezért teraszos kialakítású, lehatárolásomon belül 4 terasz követi egymást, a terepszinteket támfalak választják el egymástól, amik egyenként 175 cm magasságúak, a szintek között pedig lépcsőkön lehet átközlekedni. Az épületek dél-nyugati oldalán garázsok találhatóak, a -1 szinten. Ezen az oldalon a földszinten van a bejárat, az észak-keleti oldalon viszont ehhez képest ½ szinttel magasabban van, ami ahhoz az oldalhoz viszonyítva a földszint. Az épületek közepesen felújítandó állapotban vannak. A lehatárolt tervezési területemen belül összesen 12 szabadon álló lakóépület van, ezek közül 10 2 lépcsőházzal, míg 2 épület 3 lépcsőházzal rendelkezik. Ezek egységesen a 70-es évek építészetére jellemző házgyári

technológiával épült panelek. Ezen kívül egy kiszolgálóegység épülete van a lehatároláson belül, aminek a bejárata a fő tengelyre, az Újhegyi-sétányra néz.

3.4 Burkolatok, anyaghasználat

Nem jellemző egységes anyaghasználat sem a berendezési tárgyak, sem pedig a burkolatok esetében. Az épületek között jellemzően aszfaltburkolatúak a magasabb rendű burkolt gyalogos járdák, a kisebbek pedig a legtöbb esetben 40x40 cm beton járdalap burkolatból állnak, vagy szintén öntött aszfalt, ritkább esetben pedig beton gyep-rácsból.

Ezen burkolatok közül a beton járdalap felületek jelentős mértékben leromlottak az évek során. Hiányosak, megrepedeztek, kilazultak, elmozdultak a helyzetükből, benőtte a növényzet. Mindezek miatt se nem tölti be rendeltetészerűen a funkcióját, se nem nyújt kedvező látványt. A beton padokkal és planténerekkel hasonló a helyzet, elavultak, megkoptak, és nem illenek a kor stílusába.

Vizsgálatom során számításokat végeztem, aminek eredményeképp elmondható, hogy a tervezési területemen 1970 m² a szilárd burkolatú felület, amely nem teljes mértékben indokolt. Nagyrészt átalakíthatók zöldfelületté, illetve átalakítható új, hatékonyabb vonalvezetéssel, és áteresztő burkolattal helyettesíthető. Ezzel jelentős burkolt felülettől válhatunk meg, és válthatjuk biológiailag aktív felületté.

9. ábra: Aszfalt burkolatú tartózkodó felület

10. ábra: Beton járdalap burkolat

3.5 Funkciók

Többféle funkció jelenik meg a területen. Először is az épületek, mint lakófunkció. Közlekedő funkcióként az autóút, és burkolt gyalogos utak. Tartózkodófelületekképp további burkolt felületek jelennek meg padokkal, vagy sok esetben semmilyen utcabútorral, ami indokolná a nagy burkolt felületek meglétét. Burkolt felületként még a parkoló, mint funkció ide sorolható. Az egyéb rendeltetések a zöldfelületeken alakultak ki. Sportolási lehetőségnek megjelenik 2 sportpálya, mindkettő aszfalt burkolatú, és felfestett vonalakkal ellátott. A játszótérhez közeli nem, a másik viszont magas kerítéssel körbe van véve, ugyanolyanl, mint a játszótér.

A játszóelemek esetében megállapítható, hogy a vizsgált lakótelep egészéhez képest átlagon felüli, kifejezetten jó állapotban lévő, új vagy újszerű játszóelemek találhatóak a tervezési területen. Pontosan egy 100 m² nagyságú kerítéssel övezett játszótér. Burkolat nincs, a játékok gyeppen állnak, amin nem is javaslok változtatni, hisz jó az eséscsillapító hatása, és sokat számít a zöldfelületi borítottságba. Itt rugós játékok, és homokban álló mászóvár áll, melynél napvitorlával biztosították az árnyékolást. Az elkerített játszótér mellett szintén homokkal borított felületen található egy 2 személyes hintaállvány, illetve egy kisebb mászóka. Utóbbi kettő az elmúlt év során került kialakításra. Ezeken kívül egy 2 személyes hinta helyezkedik el a távolabbi sportpálya mellett, ez elavult a többi játékhoz képest, nincs a megfelelő helyen, illetve gumilapburkolat van alatta, ami már „kagylósodott”.

Egyéb funkciók a tervezési területen a pihenők, ez néhány padot jelent elszórtan a zöldfelületben, útvonal mellett, vagy éppen külön burkolati kiszélesedésben.

11. ábra: Sportpálya és hinta

3.6 Zöldfelületek, növényállomány

A tervezési terület zöldfelületeire és növényállományára hasonló tények állapíthatók meg, mint az egész lakótelepre alkotott vizsgálat során. A zöldfelületek tagolódása, a tömbökbe nyúló hurkos utak, illetve a beépítési mód által, ugyanúgy igaz ezen a területen is. Az ilyen hurkok által közrezárt zöldszigetek száma 6, ezek teljesen kihasználatlanok, semmi funkció nem kapott helyet, viszont kitaposott útvonalak alakultak ki, mivel a főbb áthaladási útvonalakba beleesnek. Ezen kívül 2 jelentősebb egybefüggő zöldfelület található, ezek közül az egyik fákon kívül csupán 2 pad helyezkedik el, alattuk burkolt felülettel, a másik sokkal központibb szerepet lát el, itt található a játszótér, az egyik sportpálya, és mivel nagyobb kiterjedésű, és elhelyezkedése is központi szerepű, ez mondható a legforgalmasabb zöldfelületnek mind áthaladás, mind pedig itt tartózkodás tekintetében.

Az összes lakóépületek észak-keleti oldalát 2-4 gerillakert övezi, amik segítenek a burkolatról visszavert hőt csökkenteni, ezáltal kedvezőbb klimatikus viszonyokat teremtve a lakásoknak, viszont sajnos ezek nem jelennek meg a dél-nyugati oldalon, ahol épp, hogy nagyobb lenne ezeknek a hővisszaverődést csökkentő hatása, és párologtató felületeknek a fontossága.

A beépítéskor telepített fák nagy része megerősödött, természeti értéket képvisel, és a tervezés során fontos alapként szolgál a zöldfelületek szabadtérépítészeti fejlesztéséhez. Egyaránt vannak napos, félárnyékos, illetve mélyen árnyékolt területek, ami oldja a panelek közti monotonitást. A tervezési terület felmérésekor fakatasztert készítettem terepi bejárás során. (3. számú melléklet) Összesen 264 fát mértem fel, a Radó-féle módszertannal, miszerint egy egyedet az alapján értékeltem, hogy külön vizsgáltam a gyökér-, törzs-, és korona zónákat. Ezeket külön-külön minősítettem, majd a fa aszerint kapott értéket, amit ezekből átlagoltam. Amennyiben kiemelten jó, vagy ellenben rossz állapotú volt egy fa, esetleg sérülést figyeltem meg rajta, vagy javaslatom volt rá, ezeket megjegyzés rovatban rögzítettem. Az uralkodó fajok a következők: *Aesculus hippocastanum*, *Tilia cordata*, *Fraxinus excelsior*, *Styphnolobium japonicum*, *Populus alba*, *Acer platanoides* és az *Acer saccharinum*. Kiemelkedő, hogy egy idősebb *Quercus robur* 'Fastigiata', és 2 *Quercus rubra* is található a területen. Ezen felül a kiemelten jó, illetve kiemelten rossz állapotban lévő egyedeket külön kihangsúlyoztam, és adatlapot

készítettem róluk. (4. számú melléklet) A fakivágási tervlapon 51 fát jelöltem meg kivágandónak, itt fontos megjegyezni, hogy csak olyan fákat bíráltam így, amelyek rendkívül sérült állapotban vannak, vagy veszélyesnek tűnnek a biztonságra való tekintettel, esetleg már teljesen kiszáradtak. (5. számú melléklet) A vizsgált fák hozzávetőlegesen 50 évesek, beállt állományt alkotnak, fontos szerepük van a lakótelep klimatizálásában. A kivágandó fák nagy része elöregedés miatt van rossz állapotban, ezeket a fákat az országos rendelet szerint pótlom, így az állomány folyamatosan megtisztul az idős, sérült egyedektől, és tud ifjulni is.

A lakótelep egészéhez képest szintén igaz, hogy a cserjeállomány itt is kiöregedett, a gyepfelületek egy része pedig kikopott, ugyanazokból az okokból, amiket korábban felsoroltam.

3.7 Gyalogos és gépkocsiforgalom, parkolás

A közlekedési utak hierarchiája megfigyelhető, ami több, különböző réteget foglal magába. Mivel a tervezési terület nem érinti egyik gyűjtőutat sem, amelyek keretezik a lakótelepet, így a gépkocsiforgalomnak a legintenzívebb része nem jellemző a területre. Ennek következményében elmondható, hogy itt a legnagyobb forgalmat, a telepre jellemző, a tömbök belsejéig benyúló autóutak jelentik. Ezek az utak 6 méter szélesek, ezt követik a hierarchiában a szintén aszfalt burkolattal ellátott gyalogos járdák, amik a lakóépületek bejáratait kötik össze, ezáltal egy párhuzamos, merőleges hálót képezve a tömb belsőben. Ezután következnek a beton járdalap burkolattal ellátott szintén gyalogos közlekedés, és tartózkodás céljából létesült burkolt felületek. Ezekre szintén jellemző a derékszögű szerkesztés, viszont megfigyelhető, hogy ezek látják el legkevésbé a funkciójukat. Egyrészt anyagukban való elhasználódás, másrészt pedig a kihasználatlanság figyelhető meg. A tervezési területen több esetben is napjainkra indokolatlanná vált helyen vannak ezek a teresedések, egyeseken elavult beton padok, esetleg egy-egy játszóelem önmagában, vagy pedig semmi sincs a felületén. Végül pedig a gyalogos közlekedés fontos részét képezik a kitaposott ösvények. Ezek nem burkolt felületek, hanem a zöldfelületeken megjelenő olyan útvonalak, amelyek egyes pontok közötti legrövidebb távolság vonalában alakultak ki, a burkolt úthálózat teljességének hiánya miatt. Ezeknek

a végpontjaiban a lakóépületek bejáratai, illetve a közelben található buszmegálló, élelmiszerboltok, iskolák, óvodák találhatóak.

Parkolókat az autóút mentén alakítottak ki, illetve a hurkokban, mint tömbparkolókat. Mindkét esetben merőleges parkolóhelyek létesültek, melyeknek méretei 2,5 m széles illetve 5 m hosszú.

3.8 Újhegyi-sétány megújítása

Vizsgálatom során figyelembe vettem az Újhegyi-sétányt is, amit 2019-ben adtak át, és a Lépték-Terv Tájépítész Iroda tervezte. A sétány átépítése lakótelep rehabilitációnak számít, aminek célja többek között az akadálymentesítés, ami ezidáig nem volt megoldott a gyalogos forgalom számára. Az eddigi meredek lépcsők és támfalak helyébe kedvező terepviszonyok, rámpák kerültek, amelyet minden korosztály, babakocsi és kerekesszékes is kényelmesen tud használni. A sétányra felfűzött üzletek és kiszolgáló épületek korábban nem voltak közvetlen kapcsolatban a sétálóutcával, támfalak, és magas növényzet nehezítette a megközelítést. Az átépítés következtében viszont teljesen egybevonták ezeket a sétánnyal. Ez nem csak a megközelítésben volt segítség, hanem a megüresedett üzletek újra megnyitásában. A sétány nem csupán sétálóutca, hanem a lakótelep főterének is nevezhető, hiszen számos utcabútor, illetve játszóeszköz került a területre, ami miatt még vonzóbb az ide látogatás, illetve növelik az itt tartózkodás idejét. Minden korosztály számára található pihenési lehetőség, körpadok, leülő sarkok, játszótéri eszközök, magas minőségű zöldfelületek.

A sétányon kialakított berendezési tárgyak, bútorok, világítótestek stílusa harmóniában van egymással, ezáltal igyekszik a terület egységes arculat megteremtésére, ami jó alapja lehet az egész lakótelep arculatának kialakulásában.

12. ábra: A megújult Újhegyi-sétány

3.9 Konfliktuselemzés

Környezeti terhelhetőség szempontjából ez a terület az intenzív, a területhasználati konfliktusok feloldására irányuló fejlesztésre kijelölt zónában van. A lakótelep szomszédságában több régebbi ipari zóna is található. Fő konfliktus az, hogy a közterületek nem megfelelő kialakítása okán nem a legoptimálisabb a kihasználtság, illetve a szabdalt zöldfelületek kevésbé aktívak az ökológiai hatásukat tekintve, mintha nagyobb, összefüggő felületeket alkotnának. Sok, szűkös parkoló helyezkedik el, teret szorítva ki a zöldfelületekből, illetve megfigyelhető az elhasználódás. Ez a jelenség több szempontból is megjelenik. Egyrészt a berendezési tárgyak esetében, ahol az is probléma, hogy a régi bútorok már elöregedtek, amiket újonnan telepítettek, vagy lecseréltek, azok pedig nem illeszkednek a régiekhez, sem egymáshoz. Ilyenek a padok, hulladékgyűjtők, illetve planténerek. A burkolatok tekintetében szintén megfigyelhető az elhasználódás. Ahol nem aszfalt autóút vagy járda található, ott szinte minden esetben klasszikus 40x40 cm-es beton járdalapot alkalmaztak burkolatnak. Ezek időközben megkoptak, megsüllyedtek, vagy megrepedeztek, esetleg benőtte a növényzet. A játszóelemek szintén figyelmet érdemelnek. Van a tervezési területen olyan játszótér, ami jó állapotban van, kerítéssel körbevett, és újszerű, jó állapotú játékelemeket tartalmaz, viszont a teljes vizsgálati területen, tehát az egész lakótelep területén számos olyan játék található, ami nem egy kifejezett játszótér csoportjába tartozik, hanem jellemzően indokolatlanul, elszórtan helyezkedik el egy rugós játék, egy hinta, egy homokozó, semmilyen koncepcióba beépítve, csak egymagában, és leromlott állapotban.

A növényzet, és a zöldfelület esetében szintén elmondható a részben leromlott állapot. Fafelmérés során megjelöltem a Radó féle favizsgálat elvégzését követően azokat az egyedeket, amelyeket rossz állapota miatt kivágásra javaslok. Ezen kívül a cserjeállomány szinte teljesen eltűnt a lehatárolt területen, a gerillakertek is el vannak hanyagolva, különböző stílus, növényalkalmazás, és használati intenzitás miatt nincs egységes összképük. Ezeken kívül a gyepek sok helyen kikopott, ami részben a mély beárnyékoltságnak, részben kutyafuttatók hiányában a kutyasétáltatóknak, harmadrészt pedig a megfelelő úthálózat hiányában a kitaposásnak köszönhető.

3.10 Értékelés, SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> -jelentős faállomány -nagy terek a lakóépületek között jó infrastrukturális ellátottság -jó közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> -sok felsabdalt zöldfelület -parkolók zöldfelületből szorítják ki a helyet -elavult burkolatok -nincs egységes arculat -kikopott növényállomány
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> -zöldfelületek egybevonása -autóút mérséklése -növényesítés -egységes arculat kialakítása -közösségi kertészkedés 	<ul style="list-style-type: none"> -vandalizmus -hajléktalanok jelenléte -nem megfelelő fenntartás

13. ábra: SWOT analízis-tervezési terület

A tervezési területre szintén készítettem SWOT analízist. A tervezési terület legkiemelkedőbb erősségeibe tartozik a lakótelepre szintén jellemző erősség, a közlekedés. A választott célterületem közvetlen közelében, 2-3 perc sétára található 2 buszmegálló is, illetve különböző élelmiszerboltok, kisboltok a sétányon, és a buszmegállók mellett. Gyalog szintén könnyen és gyorsan elérhető a Family Center, ahol több nagyobb üzletlánc is található. Továbbá a Mély-tó, a sporttelep és az uszoda is pár perc sétányira van. Ezen kívül kiemelkedően jelentős faállománnyal rendelkezik, amelynek nagy része az építéskor telepített állomány részét képezi. A gazdag növénytelepítés következtében, ezeknek a fáknek köszönhetően a területnek nagy a lombkoronaborítottsága, egyaránt vannak napos, félárnyékos, és mélyárnyékos részei is a köztereknek. Előnyként említhető még az is, hogy a lakóépületek között viszonylag nagy terek alakultak ki, melyek a burkolt utakon kívül nagyobb részt zöldfelületekből állnak.

A nagy tereknek köszönhetően lehetőség van a szabdaltnak zöldfelületek összevonására, az autós forgalom egy részének módosításával, amelyre szintén van lehetőség a helyszíni vizsgálatok alapján. A lakóközösség közérzetjavítása érdekében fontos ez az összevonás, mivel funkcionálisan és ökológiai szempontokból is előnyösebb lenne a nagyobb zöldfelületek kialakítása. Lehetőség van a berendezési tárgyak, burkolatok által egységes arculat kialakítására, mivel ezek a bútorok, burkolatok elavultak, és cserére szorulnak. Növénytelepítéssel növelhető a biodiverzitás, megtartható, illetve növelhető a lombkorona borítottság, plusz zöldfelület hozható létre, és a párologtatás mértéke, és

a növények ellenállóképessége is növelhető. A lakóépületek tetején lehetőség van közösségi kertészkedésre, ami az egyes lakóépületeken belüli összefogást segíti.

A terület gyengeségeihez sorolható a már említett felszabdalt zöldfelületi egységek jelenléte, az elavult burkolatok, berendezési tárgyak állapota, és az egységes arculat hiánya. A növényállomány cserje, illetve gyepszintjére jellemző kikopás.

Lehetséges veszélyként számolni kell a vandalizmussal, illetve a hajléktalan problémával is, illetve az esetleges, nem megfelelő mértékű fenntartással a kivitelezést követően.

Összességében megállapítható, hogy a tervezési terület számos előnnyel, és lehetőséggel rendelkezik, amiket fontos megragadni, és a tervezés során elengedhetetlen, hogy figyelmen kívül hagyjuk őket. A gyengeségek, és veszélyek szintén fontos mérlegeléseket kívánnak, viszont a tervezéskor orvosolható, és javítható problémák állnak fenn. A lehetséges változtatások összességében véve képesek erősíteni a közösség érzetét, a közérzetet, a biológiai aktivitást, ökológiai szempontokat.

4 Szabadtértervezési koncepcióterv, fejlesztési javaslatok

4.1 Célok megfogalmazása

A külső kerületek éppúgy érdekesek a figyelemre, mint a bentebb esők, így az Újhegyi lakótelep, mint Kőbánya része, jelentős eleme a városszövetnek, és fejlesztése fontos. A lakótelep zöldfelületeinek megújítására egy mintaterületen bemutatva dolgozok ki javaslatokat, amelyek az egész területre érvényesek lehetnek, és jó példával tudnak szolgálni egy teljes lakótelep megújítás során. A teletszerű, szerkesztett struktúrájú beépítés számos kiaknázatlan lehetőséget nyújt, például a lakóépületek között viszonylag nagy közterületek vannak, amelyeket bizonyos módosításokkal célszerűbben is ki lehet alakítani. Fontosnak tartom a zöldfelületek, növényállomány növelését, aminek megfelelő alapot szolgál a beépítéskor telepített faállomány, ami nagyrészt jó állapotban maradt fenn, és jelentős lombkoronaborítottságot nyújt a lakótelep számára. A közterületek rendezésével, zöldfelületek újragondolásával a tipikus lakótelepi monoton zsúfoltság mérsékelhető. Az ökológus és klimatikus viszonyok javítása rendkívül fontos, ezt segíti a zöldtetők létesítése, mint kondíció javítása, mint közösségi tevékenység célterülete, emellett a csapadékvízgazdálkodás is szerepet kap. Mindezekon kívül érdekeknek

kell lennie a lakók életterének javítása, közösségi funkciók kialakítása, és az, hogy a már megújult Újhegyi-sétányhoz méltó lakótelepi környezet alakuljon ki.

Célom egy olyan szabadterépítészeti koncepcióterv megalkotása, amelyben egyaránt érvényesülnek az ökológiai, klimatikus szempontok, a közösségi érdekek kiszolgálása, élettér javítása, és a helyi identitás erősítése. Mindezeket olyan formában, hogy a terület saját arculatot kapjon.

4.2 Tervezési program

A mintaterületre olyan átfogó koncepciótervet készítettem, amelynek elemei és elvei az egész lakótelepen alkalmazhatóak. Vizsgálataim során olyan alapelvek fogalmazódtak meg, amik a koncepció fontos alapjait képezik. Ilyen szempontok az autós forgalom mérséklése a szabdalt zöldfelületek nagyobb egybevonása érdekében, a gyalogos közlekedési rendszer újragondolása, kihasználatlan burkolatok felszámolása, új, vízáteresztő burkolt utak létesítése igényelt helyeken. A lakóépületekhez közvetlenül kapcsolódó zöldfelületek növelése is cél, mivel az épületek dél-nyugati oldalán nincs zöldfelület, csak járda, és autóút, ezáltal melegebb levegő áramlik felfelé. A terület jobb kondicionálása érdekében a panelek lapostetőin zöldítést javaslok, az oldalsó falakon pedig vertikálisan lehet zöldíteni a teret kúszónövényekkel. Végezetül pedig a felületek egybevonása után a közterek részeit csoportosítani lehet a különböző korcsoportokra, illetve funkciókra alkalmas egységekre.

4.3 Koncepcióterv

4.3.1 Térszervezés, funkciók

A tervezési területre jellemző, hogy az összevonást követően három nagyobb egybefüggő zöldfelület keletkezett, ezen kívül maradt 4 kisebb zöldsziget. Ez a három nagyobb egység a terület teraszoltsága szempontjából három különböző szinten helyezkedik el. A már meglévő, illetve új funkciók főként ezeken a területeken kaptak helyet.

A terepi adottságok miatt egy adott teraszon nincsenek egyéb terepalakulatok, ennek köszönhetően a kialakult terek átláthatóak. Ezt megtartandó, illetve a hajléktalan problémára reflektálva a cserjeszintre inkább a szoliter növények alkalmazása jellemző,

nem pedig a csoportos kiültetés, illetve nagyobb szerepet kapnak a talajtakaró évelők, és évelőágyások.

A legmagasabban fekvő nagyobb egység a tervezési terület keleti részében található. Itt jelenleg a gyeppen egy burkolt részen négy pad áll, és mivel ezen a terasz szinten egyáltalán nincs kutya-futtató, sokan ide hozzák le a házikedvenceiket, ennek következtében az itt található gyepfelület teljes mértékben kikopott, illetve van egy fontosabb kitaposott útvonal is a gyalogosoknak. Ezeket figyelembe véve a tervben a burkolt felület helyére egy elkerített kutya-futtató került, körülötte egységen több helyen is padok, illetve asztalok kerültek elhelyezésre, a kitaposás helyén pedig vízáteresztő stabilizér mészkőburkolat létesült.

A középső egység több funkcióra tagolódik. Észak-nyugati, nagyobb része a gyerekekre koncentrál, itt található a jelenlegi, kerítéssel körbevett játszótér, kettő játszótéri elem a kerítésen kívül, illetve egy sportpálya. Ezek jó állapotúak, elbontásuk vagy cseréjük indokolatlan, ezért csak kiegészítésük javasolt. A játszó egység közepén egy teresedés alakul ki, ahol padok, sakkasztalok adnak helyet a szülőknek, akik innen figyelni tudják azokat a játszótéri részeket, amik a bekerített játszótéren kívül vannak. Tőle nyugatra a zöldfelületnek egy nagyobb része, ahol jelenleg egy kihasználatlan burkolt felület van, helyet adott egy kreszparknak, félárnyékos területen. Itt is keletkezik az útvonalak találkozásánál egy teresedés, mivel ez a gyalogos forgalomnak egy fontosabb, elválasztó csomópontja, és több funkció is határolja. A zöldfelületi egységnek ez az oldala tehát a játszótér és környéke, dél-keleti része viszont parkosabb karakterű, pihenő funkciót lát el. Ennek egy része mélyárnyékos, padokkal, árnyéki gyeppló talajtakaró növényekkel, másik része pedig napos, nagyobb szabad gyepfelület, ami helyet biztosít labdázásnak, tollasozásnak, és egyéb szabadtéri játékoknak.

Az alsó egység a legnagyobb összevont zöldfelület. Észak-keleti része a fiatalok igényeit szolgálja ki. Jelenleg található itt egy magas kerítéssel körbevett sportpálya, egy gumilapburkolaton álló hinta, illetve kettő homokozó. A sportpálya jó állapotban van, ez megtartandó, viszont a három játékelem elavult, rossz állapotban van, és kihasználatlan, ezért elbontandóak. A tervezés során figyelembe került, hogy kifejezetten a fiataloknak alakítsak ki összegyűlésre, sportolásra alkalmas helyet. A sportpálya körüli stabilizér burkolaton kettő pingpong-asztal kap helyet, hosszanti oldalával szembe pedig egy háromszintes félköríves lelátó kerül. Jelenlegi kihasználatlan burkolt felület helyén szabadtéri

edzőpark létesül, tőle keletre egyedi tervezésű körpadok, amik alkalmasak 1-6 fő befogadására. A sportpályától nyugatra a mélyárnyékos nagyobb zöldfelületen pedig szalagpadok szolgálnak a 6-8 fős társaságok összegyűlésére.

Az egység középső része egyrészt pihenő, itt kettő pergola kerül az út mentére paddal, középen szintén egy elkerített kutya-futtató kerül kialakításra, a többi rész pedig a gyalogos forgalom elosztását szolgálja, mivel egy fontosabb csomópont, ahonnan többfelé vezetnek útvonalak. Az egység dél-nyugati része pedig főként a pihenni vágyókat, és időseket célozza meg, itt főként padok, sakkasztalok kerülnek elhelyezésre, az árnyékos, és egyaránt napos zöldfelületi egységben.

A kisebb zöldszigetek pedig a tervezett gyalogos utakkal főként a közlekedés funkciót látja el, viszont padokat kihelyezve, illetve az utak felől cserjeszinttel elhatárolva pihenő funkciót is ellátnak.

4.3.2 Úthálózat, anyaghasználat

Az úthálózat újragondolásakor fontos szempont volt a különböző használatú utak hierarchiájának megtartása. A tervezési területre négy ponton lehet gépjárművel bejutni, egyik a Sibrik Miklós útról, kettő a Bányató utcából, a negyedik pedig a Harmat utcából nyílik. Az aszfalt burkolatú út egységesen 6 méter széles. Az utak módosítása érinti a Szövőszék utcát, ahol a visszafordító hurok egy részét leválasztva, a zöldfelülethez kapcsolódik, egy hátsóbb megnyitással pedig lehetőség nyílik az autók visszafordulására. A Lenfonó utcában szintén módosítások alakulnak, itt ugyanis egy zöldszigetet kerülő szakasz szintén a zöldfelületbe ágyazódik, ami nem hátráltatja a közlekedést, mivel ebben az utcában nincs szükség visszafordító hurokra, ugyanis a Bányató utcára, és a Sibrik Miklós útra is van kijutása.

A gyalogos burkolt utak közül az aszfalt burkolatú főbb útvonalak többségben változatlanok maradtak, hiszen ezek kapcsolják össze az épületek bejáratait egymással, és kötik össze a támfalakat átszelő lépcsőkkel. A burkolat minősége sem kíván felújítást. A másodrendű útvonalak beton térkőburkolatot kapnak, ezek kötik össze a fontosabb célállomásokat, amik eddig nem, vagy rossz állapotú burkolt felületek voltak. A harmadrendű beton járdalap burkolatú útvonalak, és kiszélesedésükben kialakult tartózkodófelületek viszont felszámolásra kerülnek. Helyettük a vizsgálati eredményeket figyelembe

véve azokba a vonalakba kerültek a harmadrendű burkolt járdák, ahol jelenleg kitaposások mutatják a napi szinten használatos útvonalakat, illetve a zöldfelületek egybevonásának következtében a nagyobb tereket átszelő, lakóépületek bejáratait a funkciókkal összekötő útvonalakba kerülnek. A teresedések a jelenlegi elhelyezkedésükhöz képest máshol, a zöldfelületek összevonásának következtében új helyeken kaptak helyet, ahol több útvonal találkozik, vagy olyan csomópontokban, ahonnan több irányba vezetnek útvonalak, vagy jól belátható helyen van, mint például a játszótérnél.

A fő gyalogos útvonalak burkolatának szélessége 2,4 m, a másodlagos 1,8 m, és a harmadlagos 1,2 m.

4.3.3 Parkolás

A tervezési területen jelenleg 303 parkolóhely található. A tervezés során a legtöbb helyzete változatlan maradt, a zöldfelületek összevonásának következtében viszont bizonyos parkolók felszámolásra kerültek, de majdnem ugyanennyit sikerült biztosítani is az új kialakításban. Összességében 14 hellyel lett kevesebb a parkolók száma, viszont ez a szomszédos Agyagfejtő utca menti játszótér módosításával biztosítható. Ahogy korábbi fejezetekben kitértem rá, ez a játszótér túl közel van a Sibrik Miklós úthoz, ahonnan jelentős zajterhelés jut a területre, célszerűbb ezt a játszóteret a lakótömb belsőjébe áthelyezni, ennek helyén pedig biztosítható a tervezési területen hiányzó 14 parkolóhely.

4.3.4 Játszóter

A lakótelepen vizsgált játszóterekhez viszonyítva a tervezési területen található játszótér újszerű, jó állapotban van, és kerítéssel határolt. Benne nincs burkolat, hanem gyep, illetve 2 rugós játékon kívül található egy mászóvár homok burkolattal. Ezek a terv szerint megtartandóak, kiegészítésként szintén homok burkolatban kettő mérleghinta, egy kétszemélyes hinta, egy fészekhinta, illetve 3 pad, és hulladékgyűjtő jelenik meg.

A kerítésen kívül kelet felé az utóbbi évben létesítettek még egy kétszemélyes hintát, és egy mászóvárat, szintén homok burkolatban. Mellettük található egy sportpálya, amit ugyancsak megtartandónak javaslok. Új elemként szerepel a tervben egy kreszpark is, ami aszfalt burkolatú, és a legtöbb forgalmi helyzetet tartalmazza a

gyakorolni vágyó gyermekek számára, mint például körforgalom, kereszteződések. A felsorolt játszóelemek egy zöldfelületi egységen belül szerepelnek, hogy a korcsoportok, és funkciók egy helyen találják meg a célközönséget.

4.3.5 Növénytelepítési koncepció

A növényzet jelenlétének fontos szerepe van környezetünk, és élőhelyünk alakításában. A zöld közegben eltöltött idő erős rekreációs hatással bír, és az itt lakók élet-színvonalát, kedélyállapotát is javítja. Egyaránt mentális, és fizikai állapotukra is pozitív hatást gyakorol, és a mikroklíma javításában is fontos szerepe van.

Újhegy városrész nem rendelkezik Budapest számára jelentős kiterjedt zöldfelülettel, ezért rendkívül fontos, hogy a lakóterületek rendelkezzenek minél több zöldfelülettel, növényzettel, a mikroklímajavítás érdekében.

A lakótelep építését követően a növénytelepítés következtében mára ezek a tömbbelsők nagy lombkoronaborítottsággal rendelkeznek, a körülbelül 50 éves faállomány megerősödött, mélyárnyékos területeket is képeznek a területen belül.

A 70-es évek növénytelepítési szokásaihoz híven a területen a faállományon kívül a nyírt gyepfelület jellemző. A panelek előtti gerilla kerteken, és néhány használaton kívüli planténeren kívül nem is jellemző a tervezési területen egyéb növényalkalmazás, virágágyások, évelő kiültetések.

Terepi fás szárú állomány vizsgálatom során elkészítettem a fafelmérést, melyben összesen 264 egyedet számoltam össze a tervezési határokon belül, és mértem fel a Radó féle módszerrel. Leromlott egészségügyi állapotukat tekintve összesen 51 fát javaslok kivágásra. Ezeknek a fáknek a pótlása várostűrő taxonok alkalmazásával lehetséges.

A telepítendő fák kiválasztásakor figyelembe vettem a területre jellemző kistáj természeti adottságait, természetes növénytársulásait. Ez alapján olyan városfásításra alkalmas taxokonat válogattam össze, amelyek szárazságtűrők, jól bírják a városi levegőt, díszítőértékkel rendelkeznek, és nem szemetelnek terméseikkel. Szempont volt még az is, hogy a felületek összevonása következtében az újonnan kialakított parkolók esetében is biztosítva legyen, hogy minden 4 parkolóra jusson 1 fa. Javasolt telepítendő várostűrő fafajoknak a következőket ajánlom: *Acer platanoides* 'Crimson King', *Acer*

pseudoplatanus 'Negenia', Acer tataricum subsp. Ginnala, Aesculus hippocastanum 'Umbraculifera', Aesculus x carnea 'Briotii', Celtis occidentalis 'Globosa', Corylus colurna, Crataegus x lavalleyi 'Carrierei', Crataegus x media 'Paul's Scarlet', Platanus x hispanica 'Alphen's Globe', Populus alba 'Pyramidalis', Quercus cerris, Quercus pubescens, Sorbus aucuparia 'Favorit', Styphnolobium japonicum 'Regent', Tilia americana 'Nova', Tilia cordata 'Greenspire', Ulmus pumila var. Arborea.

A tervezett cserjeállományt szoliterként, sövényként, vagy kis csoportokban ültetve alkalmazom, kerülve a nagy, átláthatatlan helyeket, amelyek kedveltek lennének hajléktalanok körében. Az elkerített játszótér napos oldalai jelenleg *Tamarix tetrandra* taxonokkal vannak körülvéve, az árnyékos oldalainak szegélyezésére pedig *Viburnum x burkwoodi* egyedeket terveztem. A játszótér melletti teresedésben a szilárd burkolatú út mellé elhatárolásként *Hypericum calycinum* sövény kerül, a sportpálya melletti járda mellé *Viburnum tinus* alkotta sövény, hogy elszeparálja a sportpályát a gyalogos felülettől. Az utak mentén a padok köré, ahol napos felület van, *Prunus tenella* fajtái kerülnek, a szabadtéri edzőpark melletti járdához *Potentilla fruticosa 'Tangerine'*, a sportpálya melletti szórt burkolat mellé pedig *Weigela florida 'Variegata'*. A tervezési területen napos helyeken, teresedésekben szoliterként vagy kis csoportokban *Buddleja davidii 'Black Knight', Juniperus communis 'Bakony', Spiraea salicifolia, Spiraea x vanhouttei, Tamarix tetrandra* jelennek meg. Az árnyékos területeken pedig, főleg a zöldszigeteken az autóúttól elhatárolóan árnyéktűrő örökzöld vagy télizöld cserjék, mint például a *Cotoneaster salicifolius, Ligustrum vulgare, Philadelphus coronarius, Viburnum x burkwoodii, Viburnum pragense, Viburnum rhytidophyllum*.

A tervezési területen több ponton, főként szilárd burkolatú utak mellett, a kisebb kiterjedésű zöldszigeteken esőkerteket terveztem. Ezeknek maximális mélysége a terepre süllyesztve 30 cm, a rézsű meredeksége 1:3 lejtésű, és a talajszintre 30 cm termőréteg felhordása szükséges. A legmélyebb ponton alkalmazott növények:

Astilbe arendsii 'Astarty Rose', Lupinus perennis, Lythrum virgatum 'Dropmore Scarlet', ennél magasabban pedig a következők: *Anemone sylvestris 'Madonna', Lobularia maritima, Carex pendula, Persicaria amplicaulis 'Blackfield', Carex muskingumensis, Lysimachia nummularia 'Aurea', Hosta plantaginea, Actea simplex 'Chocolix', Cornus alba 'Sibirica',*

Miscanthus sinensis 'Zebrinus', Hakonechloa macra 'Aureola', Imperata cylindrica 'red Baron', Asarum europaeum.

Azokon a területeken, ahol mélyárnyék van, és nincs egyéb funkció, árnyéktűrő talajtakaró növények kerülnek. A gyepek érzékeny és kényes, ezeken a helyeken nem marad meg, a helyszínbejárás során látszik, hogy az volt, de kikopott. Gyepótlókkal ezeken a helyeken jók helyettesíthető, egész évben mutatósak. A tervezési területen a következő árnyéki gyepótlókat alkalmazom:¹⁹

Bergenia cordifolia, Heuchera micrantha 'Palace Purple', Polypodium vulgare, Geranium phaeum, Asarum europaeum, Brunnera macrophylla 'Silver Heart', Vinca minor, Carex morrowii 'Ice Dance', Ophiopogon planiscapus, Liriope muscari, Ceratostigma plumpaginoides, Hosta plantaginea, Heuchera 'Rio', Waldsteinia geoides, Lamium maculatum 'White Nancy', Heuchera 'Lime Marmalade'.

A teresedéseknél, gyalogos utak mentén, épületek és kerítések mellett a napos felületeken évelő ágyások kerülnek kialakításra. A növények kiválasztásánál figyeltem rá, hogy folyamatosan legyen díszítő érték az ágyásokban. A következő évelőkből állnak a napos kiültetések:

Achillea millefolium, Alchemilla mollis 'Thriller', Allium schoenoprasum, Bergenia cordifolia, Calamagrostis x acutiflora 'Karl Foerster', Carex muskingumensis, Coreopsis verticillata 'Grandiflora', Cornus alba 'Sibirica', Cortaderia selloana, Festuca pallens 'Azurit', Helictotrichon sempervirens, Hemerocallis fulva, Heuchera micrantha 'Palace Purple', Iberis sempervirens, Imperata cylindrica 'Red Baron', Iris germanica, Lavandula x intermedia 'Dutch', Liatris spicata 'Kobold', Miscanthus sinensis 'Zebrinus', Nepeta x faassenii, Perovskia atriplicifolia, Salvia nemorosa, Sedum hybridum, Sedum rupestre.

¹⁹ Patkós, 2018, 190.o.

Az egynyáriak:

Echinacea hybrida, Echinacea purpurea 'Magnus', Gazania rigens, Leucanthemum superbum 'Snow Lady', Lobularia maritima, Pennisetum alopecuroides, Ricinus communis 'Fáklya', Rudbeckia hirta 'Glória', Verbena bonariensis.

A zöldfelület növelése érdekében a tetők és homlokzatok zöldítését javaslom. A panelépületek oldalában minden esetben van zöldfelület minimum az egyik, de esetenként mindkettő oldalon, ahová 3 tő *Parthenocissus qiunquefolia* ültetésével befuttatható az épületek oldalai, ezáltal vertikálisan is növelhetjük a biológiailag aktív felületeket.

Az egyre sűrűbb beépítésű városok következménye az életterünk minőségének csökkenésével jár együtt. A zöldtetők emiatt fontos szerepet játszanak az életterek kialakításában. Mivel a városban kevés a víztartásra, és párologtatásra alkalmas felület, ami azért probléma, mert a tetőkre, burkolatokra, falakra érkező hő visszaverődik, ezáltal akár 10 °C-al is magasabb lehet a hőmérséklet például egy vidéki településhez képest. Emiatt fontos, hogy több párologtatásra alkalmas felületet teremtsünk, mint például a zöldtetők.²⁰

A lakóépületek lapostetői alkalmasak zöldtető kialakítására. Három változatot készítettem ezekre a javaslatokra. Ebből az egyik extenzív zöldtető, aminek a fenntartási igénye nagyon kicsi, az ültetőközeg vastagsága 8-15 cm közé esik, könnyű és vékony felépítésű, és a hatása pedig így is érezhető, mint például a vízvisszatartás, hőmérséklet-ingadozás tompítása, vagy párologtatás. Olyan növények kerülnek ide, amelyek nagyon jól bírják az erős napfényt, és a szárazságot. Kifejezetten méhlegelőnek alkalmas növényekből áll a lista:²¹

Bellis perennis, Papaver rhoeas, Hypericum perforatum, Dianthus deltoides, Armeria maritima, Salvia pratensis, Potentilla reptans, Sedum

²⁰ Kolb, 2019, 119-120. o.

²¹ Kolb, 2019, 72. o.

spectabile, Festuca rubra, Lolium perenne, Achillea millefolium, Campanula rotundifolia, Verbascum phoeniceum

A második változat félintenzív, olyan növényeket tartalmaz, amelyek az előzőnél kicsivel több fenntartást igényelnek. Főként aroma és fűszernövényeket válogattam össze olyan céllal, hogy ezeket a lakók fel is használhatják:

Lavandula x intermedia ‚Grosso‘, Thymus serpyllum, Origanum vulgare, Origanum majorana, Allium schoenoprasum, Rosmarinus officinalis, Matricaria chamomilla, Anethum graveolens, Pimpinella anisum, Coriandrum sativum.

A harmadik változat nem mondható zöldségtetőnek, hanem közösségi kertészkedés helyszíne. Ebben az esetben magaságysok kerülnek elhelyezésre, amelyekben az épület lakói saját célra zöldségeket, gyümölcsöket termeszthetnek. Jó példa erre a Dániában működő közösségi kert, amely a város közepén egy volt autókereskedés lapostetőjén létesült.²²

Capsicum spp., Solanum lycopersicum, Cucumis sativus, Allium schoenoprasum, Allium cepa, Thymus serpyllum, Ocimum basilicum, Salvia officinalis, Artemisia dracunculus, Origanum vulgare.

²² Kolb, 2019, 17. o.

4.3.6 Berendezési tárgyak, arculati elemek

Koncepciómban fontos szempont volt a berendezési tárgyak egységessége. Olyan termékcsaládot állítottam össze, amelyben a fa, fekete fémmel kombinálódik, és modern stílussal rendelkezik. A területen a másod és harmadrendű utak mentén, a játszóelemek mellett, a kreszpark körül, és a kutya-futtatók mellett a „Belváros” típusú padok kerülnek elhelyezésre, letisztult formavilágukhoz jól passzol a „Bástya” típusú hulladékgyűjtő, az „Apollón2” típusú kandeláber, illetve a „Rack-5” típusú kerékpártároló.

A harmadik zöldfelületi egységben, az ifjúsági részben fiatalosabb, dinamikus elemek kaptak helyet. A kültéri edzőterem melletti zöldfelületre egyedi tervezésű körpadok kerülnek. Ezek különböző vastagságú és hosszúságú vörösfenyő elemekből épülnek fel, talajhoz való kapcsolódásánál a kopást és elhasználódást ragasztott fém papuccsal kerülöm el.

Azoknak a lakóépületeknek a tetejére, ahol közösségi kert alakul, szintén egyedi tervezésű magaságysok kerülnek kihelyezésre. Ezek az elemek 1m x 2,7 m nagyságúak, magasságuk 0,7 m. Vázuk csiszolt, és lazúrral kezelt tölgy gerendákból épül fel, belül az oldalát felületszivárgó drén lemez borítja, az alját pedig geotextília. Erre jön rá az agyag réteg, gallyak, végül pedig a talajkeverék.

Összefoglalás

Diplomatervem elkészítését először nagyobb léptékű, városrészi, és kerületi szintű vizsgálatokkal kezdtem. A lakótelep tágabb környezetét tekintve tanulmányoztam a közlekedési elemeket, infrastrukturális elemeket, kiszolgáló egységeket, és zöldfelületi elemeket. A jelenlegi lakótelepi szövet megértéséhez szükség volt a környezetében lévő funkciók, területhasználatok, és a városi szövetbe való beékelődésének vizsgálata. A lakótelepre különböző kutatásokat végeztem, terepi felmérés, kérdőívezés, építéstörténet, közlekedési hálózat, és környező zöldfelületekhez való viszonyulás mellett a lakótelep közterületeinek használatát is elemeztem. A területen belül lehatároltam a tervezési területemet. Ezen mintaterületen keresztül mutatom be a lakótelep zöldfelületeinek megújítására javasolt lehetőségeket. A tervezési területre külön vizsgálatokat készítettem, fakatasztert csináltam az itt található növényállományról, felmértem a burkolt felületek és zöldfelületek arányát, a berendezési tárgyakat, játszó eszközöket, vizsgáltam a gyalogos és gépkocsiforgalom viszonyát, a funkciókat, épített környezetet, szabályozási vonatkozásokat és számba vettem a parkolókat.

Az 1972-től 1986-ig tartó építés óta a terület beépítése, térszervezése, köztérieknek viszonya nem változott, arculata viszont olyan tekintetben igen, hogy az építéskor telepített jelentős mennyiségű fa napjainkra beállt állománnyá fejlődött, jelentős lombkorona borítottságot biztosít a területnek, és kedvezőbb hangulatot kölcsönöz a monoton panelrengetegben.

A vizsgálatok elvégzése után összegeztem az eredményeket, és megfogalmaztam a konfliktusokat, SWOT analízisben összefoglaltam a tervezési terület előnyeit, hátrányait, lehetőségeit, és gyengeségeit, majd ezt követően megfogalmaztam a tervezési programot, majd kidolgoztam a szabadtérépítészeti koncepciótervet, és kiemelt részek segítségével mutatom be a terv egyes egységeit.

A dolgozat célja volt, hogy a 70-es évek építészetére jellemző tömeges zsúfolt lakótelepi szövetet oldjam, tervezési területemen olyan javaslatokat dolgoztam ki, amelyeket mintaszerűen az egész lakótelepen lehet alkalmazni, ezáltal szeretném bemutatni, hogyan lehet ezt a környezetet élhetőbbé alakítani. A terület viszonylag nagy köztérieknek zöldfelületi, és autósforgalmi módosításával, illetve növényállomány növelésével elérhető a kedvezőbb területhasználat, több funkció kaphat helyet. A biológiailag

aktív felületek növelhetők a lapostető, illetve vertikális falak zöldítésével, a csapadékvíz megtartása, helyben szikkasztása elősegíthető esőkertek létrehozásával. Mindezen változtatások pedig összességében nagyban növelik az itt lakók komfort színvonalát, és az ökológiai tényezőket.

Felhasznált források

- Bakay 2012 Bakay Eszter (2012): Lakótelepek szabadtér-építészete 1945-1990 között Budapest példáján, Budapest, 75. o. 85. o. 161. o.
- Dövényi, 2010 Dövényi Zoltán (2010), Magyarország kistájainak katasztere, Budapest, 29-33. o.
- Kolb, 2019 Walter Kolb, (2019), Zöldtetők: Tervezés-kivitelezés-gondozás, Budapest, 17. o. 72-73. o. 119-120. o.
- Paládi, 2020 Paládi-Kovács Ádám, (2020), A telepszerű lakásépítés elterjedése a XX. Század második felében Magyarországon, Pécs, 23-28. o.
- Patkós-Kovács, 2018 Patkós István-Kovács Eszter, (2018) Az élő dísznövények felhasználása, Patkós István szerzői kiadása, Budapest, 190. o.
- TAK, 2017 Budapest Főváros X. kerület Kőbánya települési arculati kézikönyve (2017), Budapest, 26. o.

Internetes források

<https://www.kobanya.hu/?module=news&fname=keruletunk-tortenet> 2022.03.26.

<https://10.kerulet.ittlakunk.hu/utcak-terek/140627/ilyen-volt-ujhegy-70-es-evekben>
2023.10.22.

https://index.hu/urbanista/2016/05/05/kobanya_to_ujhegyi_lakotelep/ 2023. 08. 16.

<https://www.kobanya.hu/?module=news&fname=keruletunk-tortenet> 2022.03.26.

<https://parkberendezes.hu/hulladekgyujtok/bastya-tipusu-hulladekgyujto> 2023.10.03.

<https://parkberendezes.hu/padok/belvaros-tipusu-pad> 2023.10.03.

<https://www.acekft.hu/termekeink/korpadok/sugar-korpad> 2023.10.03.

<https://www.kandelaber-manufaktura.hu/termekek/komplett-kandelaberek/ko-ap2-apollon2-kandelaber-oszlop--lf-epo-100-eposz-lampatest/63> 2023.10.03.

<https://www.streetbutor.hu/rack-5/> 2023.10.03.

Jogszabályok, rendeletek

Budapest X. kerület Újhegyi lakótelep szabályozási terve, 2012, (letöltés dátuma: 2022.03.13.)

27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet (letöltés dátuma: 2022.03.12.)

Kőbánya Környezetvédelmi Programja a 2020-2024. évekre, 201. o. (letöltés dátuma: 2023.09.15.)

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Polgármesterének 16/2020. (XI. 26.) önkormányzatirendelete a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat kerületi építési szabályzatáról (letöltés dátuma: 2023.09.10.)

346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről (letöltés dátuma: 2023.09.08.)

Ábrajegyzék

- 1.ábra: Lehatárolt terület Újhegy városrészén belül
- 2.ábra: Kistáj: Pesti hordalékkúp-síkság, Dövényi 2010
- 3.ábra: Kőbánya címere, wikipedia.org
- 4.ábra: Pillanatkép az építés munkálatairól, 10.kerulet.ittlakunk.hu
- 5.ábra: Társadalmi munkával épül a mai Mélytő-park, Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény
- 6.ábra: Kerékpársáv és járda a Sibrik Miklós út mellett, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 7.ábra: Tömb belsejében lévő út parkolókkal, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 8.ábra: SWOT analízis-lakótelep, saját készítésű táblázat
- 9.ábra: Aszfalt burkolatú tartózkodó felület, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 10.ábra: Beton járdalap burkolat, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 11.ábra: Sportpálya és hinta, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 12.ábra: A megújult Újhegyi-sétány, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 13.ábra: SWOT analízis-tervezési terület, saját készítésű táblázat

1.Számú melléklet: Fotódokumentáció az Újhegyi lakótelepről

- 1.Az Újhegyi-lakótelep madártávlatból, 2007, flickr.com
- 2.Jellemző támfal és lépcső, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 3.Hinta gumilap burkolattal, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 4.Jellemző látkép egy lakásból, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 5.Jellemző látkép az utcán, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 6.Sportpálya, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 7.Játszótér, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 8.Jellemző kép a zöldfelületről, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 9.Zöldfelület és kitaposás, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 10.Burkolt tartózkodófelület, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 11.Burkolt pihenő, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 12.Másodrendű burkolt gyalogos út, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
- 13.Harmadrendű burkolt gyalogos út, saját készítésű fotó (2022.03.25.)

14. Jellemző kép az Újhegyi-sétányról, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
15. Lépcsőkialakítás az Újhegyi-sétányon, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
16. Játzóelem az Újhegyi-sétányon, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
17. Kerékpártartók az Újhegyi-sétányon, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
18. Helykihasználásra példa az Újhegyi-sétányon, saját készítésű fotó (2022.03.25.)
19. Pihenők az Újhegyi-sétányon, saját készítésű fotó (2022.03.25.)

Melékletek

1.Számú melléklet: Fotódokumentáció az Újhegyi lakótelepről

2.számú melléklet: Kérdőív, saját készítésű

3. számú melléklet: A tervezési terület fafelmérése, 2023 ősz, saját készítésű

4. számú melléklet: Kiemelt fák adatlap, 2023 ősz, saját készítésű

5. számú melléklet: Fafelmérési tervlap, 2023 ősz, saját készítésű

6. számú melléklet: Nyilatkozat a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

7. számú melléklet: Konzulensi nyilatkozat

8. számú melléklet: I. poszter

9. számú melléklet: II. poszter

10. számú melléklet: III. poszter

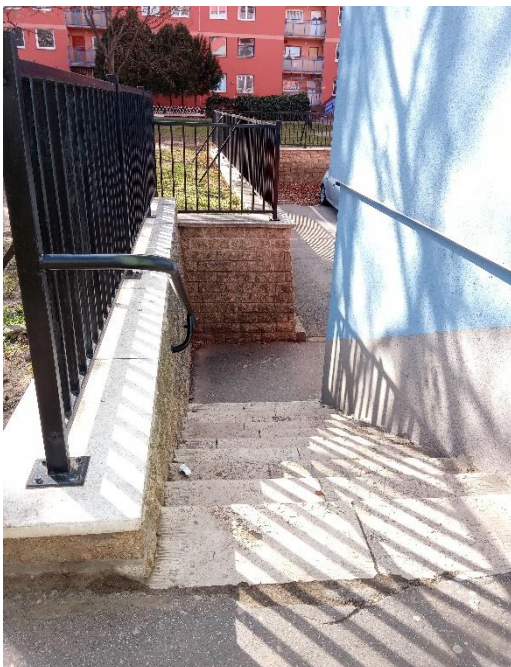
11. számú melléklet: IV. poszter

12. számú melléklet: V. poszter

1.Számú melléklet: Fotódokumentáció az Újhegyi lakótelepről

1. Az Újhegyi-lakótelep madártávlatból

2. Jellemző támfal és lépcső

3. Hinta gumilap-burkolattal

4. Jellemző látkép egy lakásból

5. Jellemző látkép az utcán

6. Sportpálya

7. Játsszótér

8. Jellemző kép a zöldfelületről

9. Zöldfelület és kitaposás

10. Burkolt tartózkodófelület

11. Burkolt pihenő

12. Másod rendű burkolt gyalogos út

13. Harmad rendű burkolt gyalogos út

14. Jellemző kép az Újhegyi-sétányról

15. Lépcsőkialakítás az Újhegyi-sétányon

16. Játsszóelem az Újhegyi-sétányon

17. Kerékpártartók az Újhegyi-sétányon

18. Helykihasználásra példa az Újhegyi sétányon

19. Pihenők az Újhegyi-sétányon

2.számú melléklet: Kérdőív

Dátum:

Időpont:

Kérdőív a X. kerületben található Újhegyi lakótelep zöldfelületeinek vizsgálatához

1.Neme

- nő
- férfi

2.Kora

- 14 év alatti
- 15-18 év közötti
- 19-23 közötti
- 24-30 év közötti
- 31-45 év közötti
- 46-59 év közötti
- 60 év feletti

3.Végzettsége

- Általános iskola
- Szakmunkás/szakközép iskola
- Érettségi
- Egyetem/Főiskola

4.Lakóhelye

- Budapest X. kerület
- Budapest egyéb kerület
- Pest megye
- Vidék

5.Milyen rendszerességgel jár az Újhegyi lakótelepen?

- naponta
- hetente többször
- hetente egyszer
- havonta
- évente

6.Milyen céllal érkezik ide?

- itt lakom
- itt szállok át
- itt dolgozom
- ide járok valamilyen szolgáltatásért
- kikapcsolódás céljából

7.Kivel tölt időt a lakótelep közterein?

- Általában egyedül töltök időt
- Családdal, barátokkal töltök időt

8.Milyen gyakorisággal tölti szabadidejét a lakótelep közterein?

- Minden nap
- Hetente többször
- Néhány hetente, havonta
- Néhány havonta, évente párszor
- Nem töltök időt

9. Mennyi időt tölt el általában a lakótelep közterein?

- 1-2 percet
- 5-10 percet
- 10-30 percet
- 30 perc-másfél óra
- másfél óránál többet

10. Mit szeret a lakótelep közterein?

- Tiszta
- Napos
- Árnyékos
- Sok a zöldfelület
- Biztonságos
- Csendes
- Sportpályák
- Játszóterek

11. Mit tart a legnagyobb problémának?

- Nincsenek közösségi programok
- Nincs sportolásra, játékra alkalmas hely
- Nincs elegendő pad
- Nincs elegendő hulladékgyűjtő
- Kevés az árnyék
- Sok az árnyék
- Hangos
- Nem biztonságos
- Hajléktalanprobléma
- Nem elég tiszta
- Nincs olyan funkció, ami miatt érdemes ide jönni

12. Milyen környezetnek örülne a lakótelepen?

- Csendes, nyugodt környezetet
- Szervezett közösségi programokat
- Sok zöldfelületet
- Több árnyékos területet
- Több napos területet

13. Milyen funkcióknak örülne?

- Kutya futtatónak
- Ivókútnak
- Szökőkútnak, egyéb köztéri vízfűzőknak
- Szabadtéri színpadnak
- Köztéri mosdónak
- Hulladékgyűjtőknek
- Padoknak
- Sportpályáknak
- Játszótereknek
- Deszkaparknak
- Szabadtéri edzőparknak
- Fedett helynek
- Közösségi tevékenységre alkalmas helyeknek (pergola, tűzrakó, asztalok)
- Növénykompozíciók növelésének (zöldfalak, ágyások, esőkertek)
- Zöldtetőknek
- Közösségi kertészkedésnek
- Futókör

3. számú melléklet: A tervezési terület fafelmérése, 2023 ősz

Sorszám	Latin név	Magyar név	Törzs átmérő (cm)	Lomb átmérő (m)	Egészségi állapot	Megjegyzés	Kivágandó
1	Ulmus glabra	hegyi szil	22	8	2	jelentős kéregsérülés	x
2	Platanus x hispanica	közönséges platán	40	9	4		
3	Acer platanoides	korai juhar	34	7	4		
4	Populus alba	fehér nyár	55	6	2	ágszakadás, kiszáradás	x
5	Acer platanoides	korai juhar	30	7	4		
6	Acer saccharinum	ezüst juhar	50	6	4		
7	Acer saccharinum	ezüst juhar	41	10	3	ápoló metszés javasolt	
8	Populus alba	fehér nyár	39	7	2		x
9	Acer saccharinum	ezüst juhar	37	7	4		
10	Acer pseudoplatanus	hegyi juhar	40	8	4		
11	Fraxinus excelsior	magas kőris	33	7	3	száraz ágak, metszés javasolt	
12	Robinia pseudoacacia	fehér akác	60	9	4		
13	Styphnolobium japonicum	japánakác	52	4	4		
14	Acer campestre	mezei juhar	30	3	3	ápoló metszés javasolt	
15	Tilia x euchlora	krími hárs	23	7	4		
16	Corylus colurna	tötökogyoró	35	8	5	egészséges, szép állapot	
17	Fraxinus excelsior	magas kőris	40	7	2	kiszáradt	x
18	Acer saccharinum	ezüst juhar	35	6	2	ferde törzs, kiszáradt	x
19	Fraxinus excelsior	magas kőris	6	8	5		
20	Fraxinus excelsior	magas kőris	25	7	2	kéregsérülés, kiszáradt	x
21	Acer saccharinum	ezüst juhar	60	10	4		
22	Acer saccharinum	ezüst juhar	65	13	3	ápoló metszés javasolt	
23	Acer saccharinum	ezüst juhar	40	7	4		
24	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	29	5	2	jelentős éregsérülés, száraz vázág	x
25	Fraxinus excelsior	magas kőris	33	7	2	kiszáradt	x
26	Fraxinus excelsior	magas kőris	30	8	2	kiszáradt	x
27	Fraxinus excelsior	magas kőris	50	11	3	ápoló metszés javasolt	
28	Celtis occidentalis	nyugati ostorfa	20	8	5		
29	Ficus carica	közönséges füge	10	5	5		
30	Prunus cerasus	meggy	15	4	1		x
31	Malus domestica	nemes alma	15	4	3	ápoló metszés javasolt	
32	Ficus carica	közönséges füge	10	5	5		
33	Prunus cerasifera 'Nigra'	vérszilva	15	6	5		
34	Pinus nigra	feketefenyő	30	5	4		
35	Pinus nigra	feketefenyő	25	3	3	ápoló metszés javasolt	
36	Prunus cerasifera 'Nigra'	vérszilva	12	5	5		
37	Fraxinus excelsior	magas kőris	30	6	4		
38	Acer pseudoplatanus 'Atropurpureum'	hegyi juhar bordó fajta	30	6	4		
39	Fraxinus excelsior	magas kőris	32	5	2		x
40	Fraxinus excelsior	magas kőris	32	5	2		x
41	Acer saccharinum	ezüst juhar	35	6	3	ápoló metszés javasolt	
42	Fraxinus excelsior	ezüst juhar	45	7	4		
43	Fraxinus excelsior	magas kőris	40	8	4		
44	Fraxinus excelsior	magas kőris	15	3	2		x
45	Fraxinus excelsior	magas kőris	10	4	2		x
46	Styphnolobium japonicum	japánakác	55	11	3	ápoló metszés javasolt	
47	Robinia pseudoacacia	fehér akác	35	7	3	ápoló metszés javasolt	
48	Styphnolobium japonicum	japánakác	35	7	2		x
49	Fraxinus excelsior	magas kőris	43	8	4		
50	Styphnolobium japonicum	japánakác	55	9	3	ápoló metszés javasolt	
51	Fraxinus excelsior	magas kőris	23	5	4		
52	Styphnolobium japonicum	japánakác	55	13	2		x
53	Fraxinus excelsior	magas kőris	60	8	3	ápoló metszés javasolt	
54	Acer saccharinum	ezüst juhar	55	8	2		x
55	Acer saccharinum	ezüst juhar	50	7	4		
56	Acer saccharinum	ezüst juhar	35	5	4		
57	Fraxinus excelsior	magas kőris	55	15	3	ápoló metszés javasolt	
58	Acer platanoides	korai juhar	15	3	4		
59	Fraxinus excelsior	magas kőris	30	7	5		
60	Acer platanoides 'Globosum'	gömb korai juhar	21	5	5		
61	Fraxinus excelsior	magas kőris	27	7	3	ápoló metszés javasolt	
62	Acer platanoides 'Globosum'	gömb korai juhar	15	5	5		
63	Acer platanoides	korai juhar	23	5	4		
64	Acer platanoides	korai juhar	20	5	4		
65	Fraxinus excelsior	magas kőris	50	9	2		x
66	Acer platanoides	korai juhar	30	10	5		
67	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	37	8	3	ápoló metszés javasolt	
68	Styphnolobium japonicum	japánakác	50	11	3	ápoló metszés javasolt	
69	Styphnolobium japonicum	japánakác	53	9	4		
70	Styphnolobium japonicum	japánakác	50	9	2		x
71	Fraxinus excelsior	magas kőris	40	8	3	ápoló metszés javasolt	
72	Styphnolobium japonicum	japánakác	42	10	3	ápoló metszés javasolt	
73	Acer platanoides 'Crimson King'	vérjuhar	20	5	4		

74	Celtis occidentalis	nyugati ostorfa	25	5	2		x
75	Acer saccharinum	ezüst juhar	47	7	3	ápoló metszés javasolt	
76	Celtis occidentalis	nyugati ostorfa	20	4	2		x
77	Fraxinus excelsior	magas kőris	32	8	4		
78	Acer platanoides	korai juhar	17	5	3	ápoló metszés javasolt	
79	Acer platanoides	korai juhar	21	4	4		
80	Fraxinus excelsior	magas kőris	28	6	3	ápoló metszés javasolt	
81	Fraxinus excelsior	magas kőris	24	8	3	ápoló metszés javasolt	
82	Fraxinus excelsior	magas kőris	31	8	3	ápoló metszés javasolt	
83	Fraxinus excelsior	magas kőris	19	4	2		x
84	Fraxinus excelsior	magas kőris	18	6	3	ápoló metszés javasolt	
85	Robinia pseudoacacia	fehér akác	18	6	2		x
86	Fraxinus excelsior	magas kőris	42	8	3	ápoló metszés javasolt	
87	Fraxinus excelsior	magas kőris	31	8	2		x
88	Koelreuteria paniculata	bugás csörgőfa	22	5	4		
89	Styphnolobium japonicum	japánakác	65	14	2		x
90	Fraxinus excelsior	magas kőris	49	12	4		
91	Koelreuteria paniculata	bugás csörgőfa	14	5	4		
92	Prunus domestica subsp. Syriaca	mirabella szilva	11	4	3	ápoló metszés javasolt	
93	Populus nigra	fekete nyár	49	8	3	ápoló metszés javasolt	
94	Populus nigra	fekete nyár	54	9	4		
95	Albizia julibrissin	selyemakác	15	4	4		
96	Thuja orientalis	keleti tuja	15	3	5		
97	Pseudotsuga menziesii	amerikai duglászfenyő	26	6	4		
98	Robinia pseudoacacia	fehér akác	29	6	3	ápoló metszés javasolt	
99	Celtis occidentalis	nyugati ostorfa	44	8	3	ápoló metszés javasolt	
100	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	26	5	2		x
101	Robinia pseudoacacia	fehér akác	25	7	3	ápoló metszés javasolt	
102	Fraxinus excelsior	magas kőris	31	8	3	ápoló metszés javasolt	
103	Quercus robur 'Fastigiata'	kocsányos tölgy oszlopos	42	4	4		
104	Pinus nigra	feketefenyő	47	6	3	ápoló metszés javasolt	
105	Acer negundo	kőrislevelű juhar	60	12	2		x
106	Fraxinus americana	fehér kőris	35	8	3	ápoló metszés javasolt	
107	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	28	5	2		x
108	Acer negundo	kőrislevelű juhar	41	6	2		x
109	Acer negundo	kőrislevelű juhar	41	5	2		x
110	Juglans regia	közönséges dió	21	5	2		x
111	Acer platanoides	korai juhar	38	7	4		
112	Acer platanoides	korai juhar	38	8	3	ápoló metszés javasolt	
113	Platanus x hispanica	közönséges platán	25	7	2		x
114	Fraxinus excelsior	magas kőris	53	9	3	ápoló metszés javasolt	
115	Acer pseudoplatanus	hegyi juhar	36	10	3	ápoló metszés javasolt	
116	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	50	9	3	ápoló metszés javasolt	
117	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	41	7	3	ápoló metszés javasolt	
118	Fraxinus excelsior	magas kőris	43	9	3	ápoló metszés javasolt	
119	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	58	7	3	ápoló metszés javasolt	
120	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	41	6	2		x
121	Acer saccharinum	ezüst juhar	26	6	3	ápoló metszés javasolt	
122	Quercus robur	kocsányos tölgy	34	6	2		x
123	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	26	5	2		x
124	Fraxinus excelsior	magas kőris	39	6	3	ápoló metszés javasolt	
125	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	22	5	3	ápoló metszés javasolt	
126	Fraxinus excelsior	magas kőris	17	6	3	ápoló metszés javasolt	
127	Fraxinus excelsior	magas kőris	33	7	3	ápoló metszés javasolt	
128	Fraxinus excelsior	magas kőris	33	9	4		
129	Fraxinus excelsior	magas kőris	46	11	4		
130	Fraxinus excelsior	magas kőris	45	8	2		x
131	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	31	7	2		x
132	Acer platanoides	korai juhar	50	13	4		
133	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25	4	3	ápoló metszés javasolt	
134	Thuja orientalis	keleti tuja	15	3	4		
135	Thuja orientalis	keleti tuja	10	3	3	ápoló metszés javasolt	
136	Acer negundo	kőrislevelű juhar	34	8	3	ápoló metszés javasolt	
137	Styphnolobium japonicum	japánakác	30	7	4		
138	Acer pseudoplatanus	hegyi juhar	32	8	4		
139	Acer negundo	kőrislevelű juhar	50	9	3	ápoló metszés javasolt	
140	Fraxinus excelsior	magas kőris	35	4	3	ápoló metszés javasolt	
141	Corylus colurna	tötökogyoró	35	5	4		
142	Styphnolobium japonicum	japánakác	55	13	5		
143	Juglans regia	közönséges dió	29	10	3	ápoló metszés javasolt	
144	Tilia x euchlora	krími hárs	33	8	4		
145	Tilia tomentosa	ezüst hárs	55	12	4		
146	Acer platanoides	korai juhar	39	11	4		
147	Fraxinus excelsior	magas kőris	35	11	3	ápoló metszés javasolt	
148	Prunus avium	vadcseresznye	49	11	3	ápoló metszés javasolt	

149	Fraxinus excelsior	magas kőris	23	6	2		x
150	Acer negundo	kőrislevelű juhar	128	13	3	ápoló metszés javasolt	
151	Fraxinus excelsior	magas kőris	26	8	3	ápoló metszés javasolt	
152	Fraxinus excelsior	magas kőris	27	7	3	ápoló metszés javasolt	
153	Elaeagnus angustifolia	keskenylevelű ezüstfa	33	5	1		x
154	Elaeagnus angustifolia	keskenylevelű ezüstfa	37	7	1		x
155	Prunus avium	vadcseresznye	27	4	2		x
156	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	22	8	4		
157	Thuja orientalis	keleti tuja	15	3	4		
158	Thuja orientalis	keleti tuja	15	3	4		
159	Thuja orientalis	keleti tuja	15	3	4		
160	Thuja orientalis	keleti tuja	15	3	4		
161	Thuja orientalis	keleti tuja	15	3	4		
162	Thuja orientalis	keleti tuja	15	3	4		
163	Prunus domestica subsp. Syriaca	mirabella szilva	27	7	3	ápoló metszés javasolt	
164	Prunus domestica subsp. Syriaca	mirabella szilva	15	7	3	ápoló metszés javasolt	
165	Prunus domestica	kerti szilva	25	6	4		
166	Populus alba	fehér nyár	43	11	4		
167	Fraxinus ornus	virágos kőris	28	6	4		
168	Quercus robur	kocsányos tölgy	47	7	3	ápoló metszés javasolt	
169	Quercus robur	kocsányos tölgy	64	8	4		
170	Quercus robur	kocsányos tölgy	52	8	4		
171	Platanus x hispanica	közönséges platán	41	7	3	ápoló metszés javasolt	
172	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	42	7	4		
173	Quercus robur	kocsányos tölgy	38	7	2		x
174	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	47	8	4		
175	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	34	6	1		x
176	Platanus x hispanica	közönséges platán	45	13	4		
177	Platanus x hispanica	közönséges platán	17	8	4		
178	Platanus x hispanica	közönséges platán	67	12	4		
179	Koelreuteria paniculata	bugás csörgőfa	37	11	4		
180	Koelreuteria paniculata	bugás csörgőfa	41	9	4		
181	Acer negundo	kőrislevelű juhar	31	9	3	ápoló metszés javasolt	
182	Robinia pseudoacacia	fehér akác	44	10	3	ápoló metszés javasolt	
183	Tilia cordata	kislevelű hárs	31	8	4		
184	Populus nigra	fekete nyár	32	7	3	ápoló metszés javasolt	
185	Ailanthus altissima	mirigyes bálványfa	46	7	4		
186	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	19	8	4		
187	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	12	4	4		
188	Fraxinus excelsior	magas kőris	21	7	4		
189	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	31	8	4		
190	Styphnolobium japonicum	japánakác	43	12	4		
191	Styphnolobium japonicum	japánakác	63	10	3	ápoló metszés javasolt	
192	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	26	5	4		
193	Euonymus verrucosus	bibircses kecskerágó	5	4	4		
194	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	21	5	4		
195	Styphnolobium japonicum	japánakác	60	5	4		
196	Prunus cerasifera 'Nigra'	vérszilva	10	11	5		
197	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	21	8	2		x
198	Prunus cerasifera 'Nigra'	vérszilva	18	7	5		
199	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	27	6	4		
200	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	28	6	4		
201	Tilia x euchlora	krimi hárs	33	8	4		
202	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	46	8	3		
203	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	13	5	5		
204	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	15	7	5		
205	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	13	6	5		
206	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	14	6	5		
207	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	13	5	5		
208	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	12	4	5		
209	Tilia cordata	kislevelű hárs	23	4	5		
210	Tilia cordata	kislevelű hárs	22	5	5		
211	Tilia cordata	kislevelű hárs	23	4	5		
212	Tilia cordata	kislevelű hárs	24	4	5		
213	Tilia cordata	kislevelű hárs	23	3	5		
214	Tilia cordata	kislevelű hárs	23	3	5		
215	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	15	6	5		
216	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	12	5	5		
217	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	12	6	5		
218	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	15	4	5		
219	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	13	5	5		
220	Gleditsia triacanthol forma inermis	tövistelen lepényfa	12	4	5		
221	Acer platanoides	korai juhar	25	8	4		
222	Fraxinus americana	fehér kőris	58	13	3	ápoló metszés javasolt	
223	Acer platanoides	korai juhar	31	9	4		

224	Acer platanoides	korai juhar	32	6	4		
225	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	31	5	3	ápoló metszés javasolt	
226	Catalpa bignonioides	szívlevelű szivarfa	32	6	3	ápoló metszés javasolt	
227	Styphnolobium japonicum	japánakác	32	8	4		
228	Quercus rubra	vörös tölgy	31	7	4		
229	Quercus rubra	vörös tölgy	31	7	4		
230	Sorbus borbásii	borbás berkenye	35	6	4		
231	Prunus cerasifera 'Nigra'	vérszilva	16	6	5		
232	Koelreuteria paniculata	bugás csörgőfa	24	7	4		
233	Prunus cerasus	meggy	22	8	3	ápoló metszés javasolt	
234	Acer negundo	kőríslevelű juhar	34	11	4		
235	Koelreuteria paniculata	bugás csörgőfa	28	6	2		x
236	Styphnolobium japonicum	japánakác	39	11	4		
237	Koelreuteria paniculata	bugás csörgőfa	37	8	3	ápoló metszés javasolt	
238	Prunus cerasifera 'Nigra'	vérszilva	18	6	4		
239	Styphnolobium japonicum	japánakác	55	8	3	ápoló metszés javasolt	
240	Acer pseudoplatanus	hegyi juhar	39	12	4		
241	Styphnolobium japonicum	japánakác	41	8	3	ápoló metszés javasolt	
242	Styphnolobium japonicum	japánakác	39	12	3	ápoló metszés javasolt	
243	Populus alba	fehér nyár	42	6	4		
244	Populus alba	fehér nyár	36	11	3	ápoló metszés javasolt	
245	Populus alba	fehér nyár	50	11	2		x
246	Populus alba	fehér nyár	25	8	2		x
247	Populus alba	fehér nyár	36	7	3	ápoló metszés javasolt	
248	Populus alba	fehér nyár	23	6	2		x
249	Robinia pseudoacacia	fehér akác	39	5	2		x
250	Robinia pseudoacacia	fehér akác	34	5	2		x
251	Acer platanoides 'Globosum'	gömb korai juhar	15	5	4		
252	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25	6	3		
253	Acer pseudoplatanus	hegyi juhar	20	4	3		
254	Robinia pseudoacacia	fehér akác	30	7	3		
255	Populus alba	fehér nyár	35	7	4		
256	Robinia pseudoacacia	fehér akác	25	4	2		x
257	Robinia pseudoacacia	fehér akác	25	7	3		
258	Platanus x hispanica	közönséges platán	35	12	4		
259	Platanus x hispanica	közönséges platán	35	11	4		
260	Populus alba	fehér nyár	35	8	4		
261	Populus alba	fehér nyár	50	8	4	lehasadt ág	
262	Populus alba	fehér nyár	30	5	3		
263	Populus alba	fehér nyár	40	8	4		
264	Populus alba	fehér nyár	30	5	4		

4. számú melléklet: Kiemelt fák adatlap, 2023 ősz

<h1 style="margin: 0;">153</h1>	<p><i>Elaeagnus angustifolia</i> keskenylevelű ezüstfa</p>		
<p>TÖRZS ÁTMÉRŐ: 33 cm TÖRZSMAGASSÁG: 2 m LOMBKORONA ÁTMÉRŐ: 5 m FAMAGASSÁG: 6 m</p>			
<p>BEAVATKOZÁS</p> <p>☐ további vizsgálatot igényel ☐ fenntartási, ápolási munkát igényel ☐ különleges kezelést igényel ☒ kivágás javasolt, a fa egészségi állapota, vagy megjelenése miatt átültetendő ☐</p>			
<p>FA EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA</p> <p>GYÖKÉRZET ÁLLAPOTA 1 pont</p> <p>talajrepedés: ☐ íves ☐ „V” alakú ☐ „J” alakú ☐ „U” alakú ☐ egyenes felszíni helyzet: ☐ gyökérlehordás, sekély gyökérzet, felszínre került gyökér ☐ gyökérfeltöltés ☐ idegen test a gyökérszónában ☐ talajfelszín megemelte a gyökérzet ☐ gyökértolódás ☐ fojtógyökér ☐ talajzár</p> <p>☐ gyökérsérülés (feltépt, elszakított, elvágott, elhalt gyökér) ☐ gyökérnyak léces megvastagodása ☒ gyökérnyaki sérülés ☐ gyökérnyaki odú ☐ palack törzs ☐ járulékos gyökerek, gyökérsarjak, tősarjak ☐ gomba termőtest ☐ idegentest ☐ gyökérszónában egyéb:</p>			
<p>TÖRZS ÁLLAPOTA 1 pont</p> <p>függőleges helyzet: ☐ külpontos törzs ☐ felegyenesedett törzs ☐ csavart törzs ☐ háncs, kéreg sérülése, (repedés, hasadás, zúzódás, felszakadás, korhadás) ☐ sejtburjánzás, rákos elváltozás ☐ törzs odvasodás: ☐ zárt odú ☐ nedves odú ☒ törzssarjak ☐ folyadék a törzsön ☐ gomba termőtest ☐ felfutott borostyán ☐ idegentest ☐ törzsi részen egyéb:</p>			
<p>KORONA ÁLLAPOTA 1 pont</p> <p>☐ ferde vagy felegyenesedett korona ☐ féloldalas korona ☐ terhelt koronaalap (több vázág) ☐ elveszett sudár (főág eltávolítva) ☐ villás növekedés, „V” elágazás ☐ hasadt koronaalap ☐ vízszák ☐ felkopaszodott vagy ritkás lombkorona ☐ lehasadt vázág, vázág sérülés ☐ száraz ágak, ágcsomkok ☐ odú: ☐ koronaalpnál ☐ ágrendszerben ☐ begyógyult seb, kalluszosodott ághelyek ☐ fagyöngy ☐ gomba termőtest ☐ lombkorona területén egyéb: elszáradt.....</p>			
<p>ÁPOLTSÁG MÉRTÉKE 1 pont</p> <p>ÉLETKÉPESSÉG ÉS EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT 1 pont</p>			

103**Quercus robur ,Fastigiata'
kocsányos tölgy oszlopos**TÖRZS ÁTMÉRŐ: 42 cm TÖRZSMAGASSÁG: 2 m
LOMBKORONA ÁTMÉRŐ: 4 m FAMAGASSÁG: 10 m**BEAVATKOZÁS**

- további vizsgálatot igényel
 fenntartási, ápolási munkát igényel
 különleges kezelést igényel
 kivágás javasolt, a fa egészségi állapota, vagy megjelenése miatt
 átültetendő

FA EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA**GYÖKÉRZET ÁLLAPOTA****3 pont**

- talajrepedés: íves „V” alakú „J” alakú „U” alakú egyenes
 felszíni helyzet: gyökérlehardás, sekély gyökérzet, felszínre került gyökér
 gyökérfeltöltés idegen test a gyökérszónában
 talajfelszín megemelte a gyökérzet
 gyökértolódás fojtógyökér talajzár
- gyökérsérülés (feltépett, elszakított, elvágott, elhalt gyökér)
 gyökérnyak léces megvastagodása
 gyökérnyaki sérülés
 gyökérnyaki odú
 palack törzs
 járulékos gyökerek, gyökérsarjak, tősarjak
 gomba termőtest
 idegentest
 gyökérszónában egyéb:

TÖRZS ÁLLAPOTA**4 pont**

- függőleges helyzet: külpontos törzs felegyenesedett törzs csavart törzs
 hancs, kéreg sérülése, (repedés, hasadás, zúzódás, felszakadás, korhadás)
 sejtburjánzás, rákos elváltozás
 törzs odvasodás: zárt odú nedves odú
 törzssarjak
 folyadék a törzsen
 gomba termőtest
 felfutott borostyán
 idegentest
 törzsi részen egyéb:

KORONA ÁLLAPOTA**4 pont**

- ferde vagy felegyenesedett korona
 féloldalas korona
 terhelt koronaalap (több vázág)
 elveszett sudár (főág eltávolítva)
 villás növekedés, „V” elágazás
 hasadt koronaalap
 vízzsák
 felkopaszodott vagy ritkás lombkorona
 lehasadt vázág, vázág sérülés
 száraz ágak, ágcsonkok
 odú: koronaalagnál ágrendszerben
 begyógyult seb, kalluszosodott ághelyek
 fagyöngy
 gomba termőtest
 lombkorona területén egyéb:

ÁPOLTSÁG MÉRTÉKE**4 pont****ÉLETKÉPESSÉG ÉS EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT****4 pont**

5. számú melléklet
AZ ÚJHEGYI LAKÓTELEP
ZÖLDFELÜLETEINEK
MEGÚJÍTÁSI METODIKÁJA
EGY MINTATERÜLETEN

FAFELMÉRÉSI TERVLAP
2023

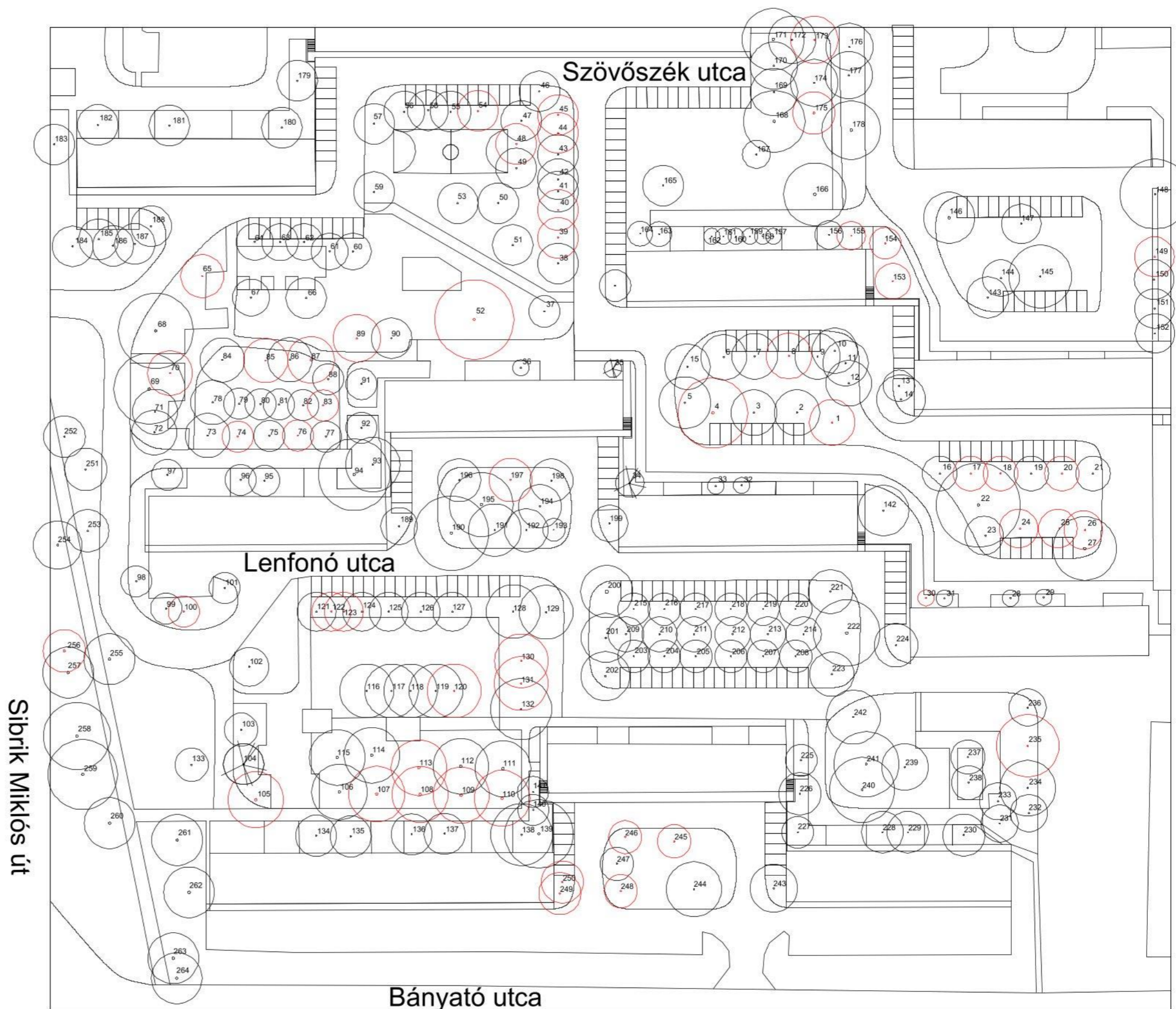
Jelmagyarázat

- meglévő lombos fa
- ⊗ meglévő örökzöld fa
- meglévő cserje
- kivágandó lombos fa

5. számú melléklet
AZ ÚJHEGYI LAKÓTELEP
ZÖLDFELÜLETEINEK
MEGÚJÍTÁSI METODIKÁJA
EGY MINTATERÜLETEN

FAFELMÉRÉSI TERVLAP
2023

M 1:1000

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: PETHŐ DORINA
A Hallgató Neptun kódja: ZQ2CH1
A dolgozat címe: AZ ÚJHEGYI LAKÓTELEP ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSI
A megjelenés éve: 2023 METODIKÁJA EGY MINTATERÜLETEN
A konzulens intézetének neve: TAJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS
DÍSKERTÉSZETI INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: KERTMŰVÉSZETI ÉS KERTÉPÍTÉSZETI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023 év 10 hó 30 nap

Hallgató aláírása

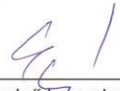
NYILATKOZAT

DR. HERCZEG ÁGNES (név) (hallgató Neptun azonosítója: ZQZCH1)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakedolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2023 év 10 hó 30 nap

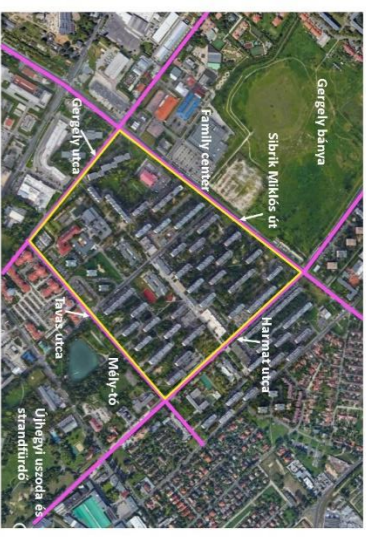
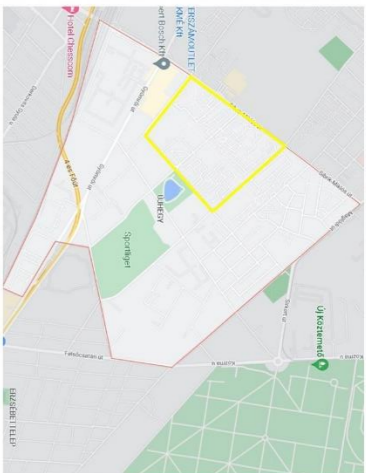
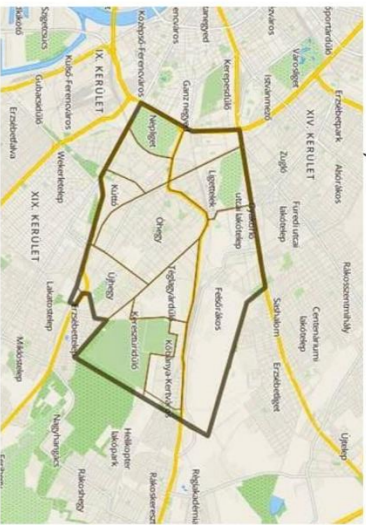

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.

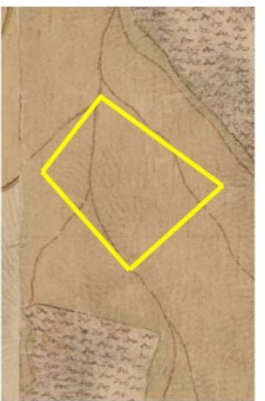
AZ ÚJHEGYI-LAKÓTELEP ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSI METODIKÁJA EGY MINTATERÜLETEN

TELEPÜLÉS LEPTÉKŰ VIZSGÁLATOK

TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

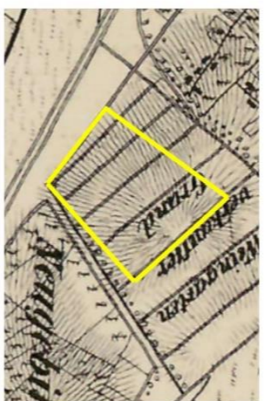
Közhíjra, mint terület a 19. század végéig onlató település volt. Egszen az 1890- és évekig. Budapest peremkerületének számolt. Majd újra az onlató a beépítés hasznosítási földrajzi ennek a kerületnek a területén található a város központija. A terület az első tésos említi V. Béla egyk. adománylevelében szót, ahol a területet jelentősen megnövekedő Keser (Köcs) Hegyent említi, így feltételezhetjük a 13. században létező volt. Ahogy a terület rész 141. melles tengerparti feletti magassággal említi, ami a Pest-i nádorok-síkságtól kennek. Mint ahogy a terület neve is utalja, területén sárga A 17. századi képe a terület körülbelül azjól, amit szőlővel használtak fel. Az egykori területét pedig az egykori lakók egyeszedő volt, például a gyökerei Budapest egyik legrégebbi szőlő kertje. Nemcsak a földesúr, hanem a kőművesek között is, hanem a kőművesek között is, hanem a kőművesek között is. Innen származnak a terület 1800- as években szőlők, a föld a pása engedélyével. Nemcsak hogy a kőművesek a területet fel lehetett dolgozni, környékén fűszerezés, és tudományos Akadémia épülete, az Egyetemi Könyvtár, de a Lánchíd pillérek egy része is ebből a körzetből épült meg. Ahányasat is végül 1890-ben használtak, a további kiterjesztés lefolyt.

1. Katonai felmérés 1782-85

2. katonai felmérés 1819-69

Topográfiai térkép 1852

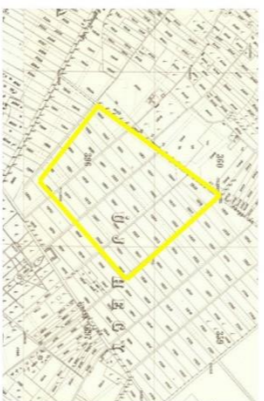
Kataszteri térkép 1867-72

3. katonai felmérés 1869-87

kataszteri térkép 1878

Budapesti topográfiai térképe 1882

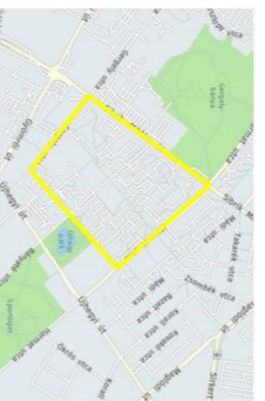
Budapesti közigazgatási térképe 1897

Magyarország katonai felmérése 1941

CORONA kéményföld felvétele 1960

Google alap térkép

Google Earth felvétele 2016

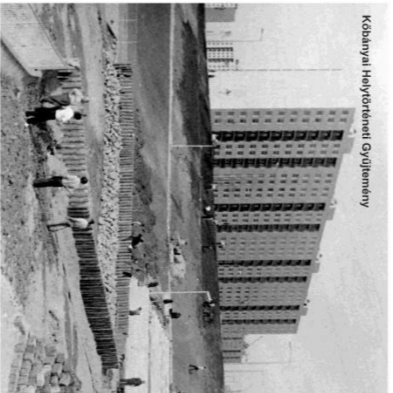
ÉPÍTÉSTÖRTÉNET

Egy lakótelep (1915)

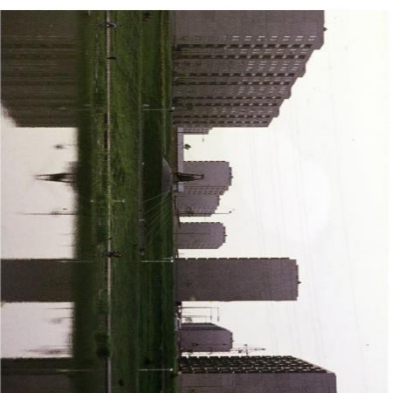
Minden a helyére kerül (1975)

Épül és szépül (1977)

A lakótelep lát képe (1977)

Az elkészült Szocialista Engedélyes Parkja (1984)

1975

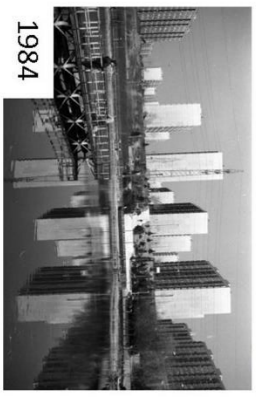
2022

1977

2022

1984

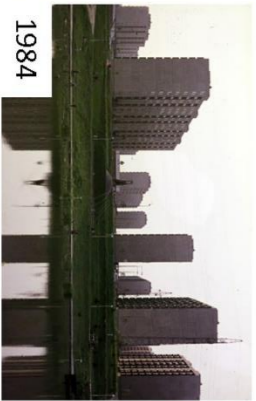
2022

1984

2022

1984

2022

A 70-es években épült Újhegyi-lakótelep Kőbánya legnagyobb lakótelepének számít. Megalakulása előtt a területen korábban szőlőföldök, ésbányarészek voltak, maga a lakótelep pedig egy feltöltött személtelepre épült, egykor ugyanis az egész terület területén több személtér is volt. Építése 1971-től 1986-ig tartott, 3 ütemben, ami a késő modern idoszak második felét jelenti. 1974 és 1976 között épült meg a lakóházak nagy része, majd a második ütem, amit 1974-ben terveztek meg, tartalmaz 6 lömlő, illetve mint orvosi rendelő, általános iskola és üzletek. Ahogy felépültek az első épületek, és beköltöztek a lakók, 1977-ben megkezdtek a szomszédos területen álló mai Bányató Park kiépítését. Ezen a területen korábban három agyaggyűjtő gödör volt, amit Guttmann család téglagyárána volt a része. A munkálatok során ezeket elásztatta a beton, majd a három gödört, melyek 8-12 méter mélységűek voltak, kettő feltöltötték, az egyiket vízszintre meghagyták. Ez lett a mai Mály-10. Műlén a vízzel megelt felhagyott bányagödört nem temették be, 1977-ben nagy változásokon ment keresztül. Munkálatok jelentek meg a mocsaras területen, és a lakók önkéntes munkájával együtt 3 és fél hektárral területet alakították át felhagyott mocsaras területből közparkká. A társadalmi munka összehozta az emberrel, együtt alakították ki új lakóhelyük pihenőparkját. Amunkálatok során 70 ezer m² földet temettek ki, melyet a 10 méter mélységűek, majd csatornák alakították ki. Köznyvesítétek, majd csatornákat, fontos fűtési üteket is, és fűvesítétek. A források szerint a munkálatokban 40 ezer fő vett részt, majd 1977 november 7-én tartották az ünnepélyes átadási az akkor Szocialista Engedélyes Parkja néven közismert park.

A lakótelephez tartozó közpark zöldfelülettel később a 80-as években építtek meg.

A lakótelepre jellemző beépítési mód a sávos beépítés, ami azt jelenti, hogy a lakóépületek egymáshoz képest párhuzamosan helyezkednek el, de szabaddan állnak, összességében véve hosszabb épülettelmegek alkotta. Az épületek elhelyezkedése függően az utcákon, mert a lakótelepen belül céltárgyakat különválasztották, az átmenő forgalmat biztosító gyűjtőlakó. A nagyobb bemenetesség érdekében a homlokzatok keleti és nyugati felőlük.

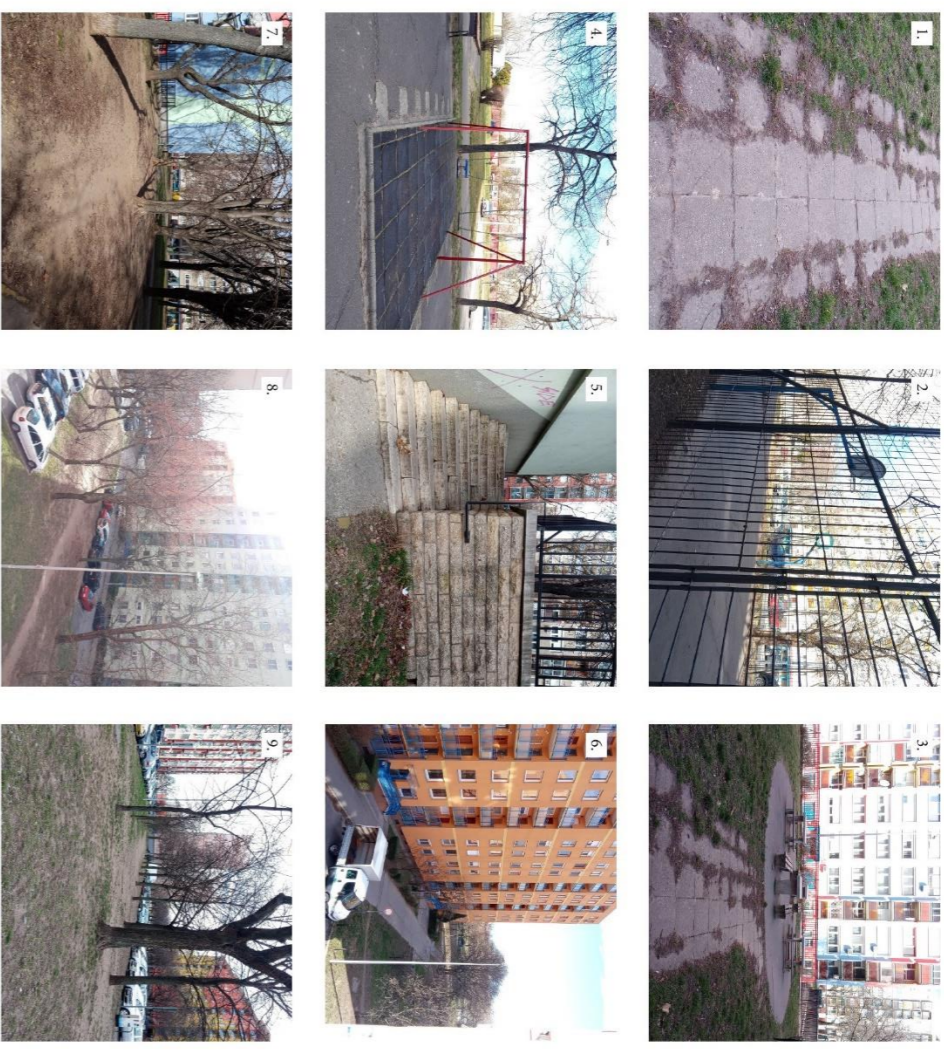
Újhegy madártérkép

AZ ÚJHEGYI-LAKÓTELEP ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSI METODIKÁJA EGY MINTATERÜLETEN

JELENEGI ÁLLAPOT VIZSGÁLAT

BELSŐ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER ÁBRA

TERVEZÉSI TERÜLET

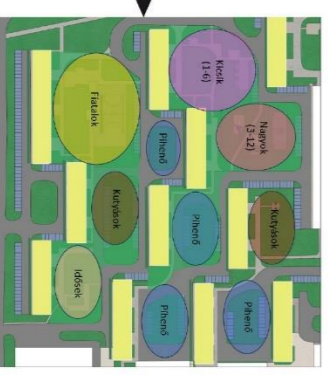
Többféle funkció jelenik meg a területen. Először is az épületek, mint lakófunkció. Közvetkező funkcióként az autót, és burkoló gyalogos utak. Törtődélfelületképp további burkoló felületek jelennek meg padokkal, vagy sok esetben semmilyen utcaburkolattal, ami inkább a nagy burkoló felületek megélt. Burkoló felületként még a parkoló, mint funkció is sorolható. Az egyéb rendeltetések a zöldfelületeken alakulnak ki. Sportolási lehetőségek megjelölt, 2 sportpályára, mindkettő aszfalt burkolatú, és felfesztett vonalakkal ellátott. A játszótérhez közeli nem, a másik viszont magas kerítéssel körbe van véve, ugyanolyanul, mint a játszótér.

A játszótérnek esetleg megvalósítható, hogy a vizsgált lakótelep egészéhez képest alacsony felületi, kifejezetten jó állapotban lévő, új vagy újratervezett játszótérnek találhatók a tervezési területen. Pontosabban egy 10 m² nagyságú kerítéssel övezett játszótér, burkolatú nincs, a játékok gyöngyben állnak, ami nem is javasolt változtatni, hisz jó az esztétikus hatás, és sokat számít a zöldfelületi burkolatához. Itt rugós játékok, és homokban álló játszótér áll, melyet napvilágos biztosított az árnyékolást. Az elérhető játszótér mellett szilárd homokos burkolatú felület található egy 2 személynél nagyobb, illetve egy kisebb játszótér. Ugyanúgy az elmúlt év során került kialakításra. Ezeknél a sportpályák mellett, ez elvált a többi játékhoz képest, nincs a megfelelő helyen, illetve gumilapburkolatú van alatta, ami már „kagylósodott”. Egyéb funkció a tervezési területen a pihenők, ez néhány padot jelent elsősorban a zöldfelületen, útvonal mellett vagy éppen külön burkolatú készlesekben.

- Jelmagyarzat
- épület
- autópályák
- aszfalt, gyalogos burkolat
- térfű, gyalogos burkolat
- parkoló
- zöldfelület
- lomb

TERVEZÉSI PROGRAM

A mintaterületre olyan átlagos koncepciótervet készítettem, amelynek elmerl és elve az egész lakótelepnek alkalmasnak. Vizsgálatom során olyan fogalmazásokat, meg, amik a koncepció fontos alapját képezik. Ilyen szempontok az autós forgalom mérséklése, a szabadon zöldfelület, nagyobb egybevonása érdekében, a gyalogos közlekedési rendszer újragondolása, kifizetésen burkolatok fejlesztése, új, vízteresztő burkoló utak létesítése igényelt helyeken.

A lakóépületekhez közvetlenül kapcsolódó zöldfelületek növelése is cél, mivel az épületek déli-nyugati oldalán kevés zöldfelület, csak jarda, és autópályák mellett melegebb levegő áramlik felé. A terület jobb kondicionálása érdekében a panelek lapostestben zöldfelületi javaslatok, az oldalsó falakon pedig vertikálisan lehet zöldíteni a terepi készítményekkel.

Végezetül pedig a felületek egybevonása után a közterek részét csoportosítani lehet a különböző koncepciókra, illetve funkciókra alkalmas egységekre.

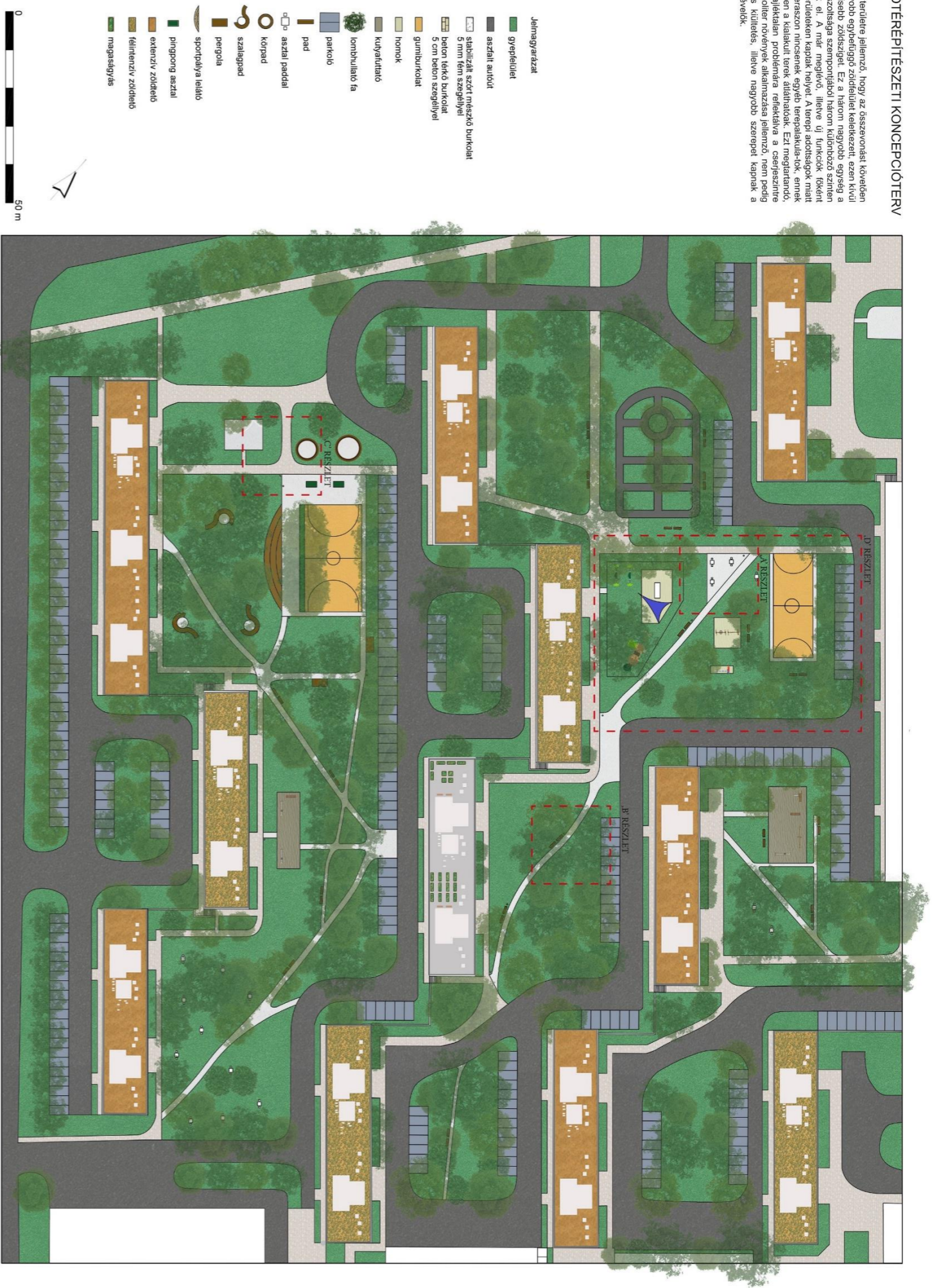
Zöldfelület kialakítása nagyobb párolgatók felület, közösségi kerítéskedés céljából.

Terrületek fejlesztése funkciók és korosztályok szerint.

AZ ÚJHEGYI-LAKÓTELEP ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSI METODIKÁJA EGY MINTATERÜLETEN

SZABADTÉREPÍTÉSZETI KONCEPCIÓTERV

A tervezési területre jellemző, hogy az öszenkonvást követően három nagyobb egybefüggő zöldfelületi keletkezett: ezen kívül maradt 4 kisebb zöldsziget. Ez a három nagyobb egység a terület teraszosítására szempontból három különböző szinten helyezkedik el. A már meglévő, illetve új funkciók (Kéktől ezeken a területeken kaptak helyet. A terepi adottságok miatt egy adott teraszon inasemnek egyéb terepiakciók, ennek köszönhetően a kialakult terek átjárhatók. Ezt megtartandó, illetve a hajléktalan problémákat feltárta a csejlesztésre inkább a szöktér növények alkalmazása jellemző, nem pedig a csoportos kültetés, illetve nagyobb szerepet kaptak a talajtakaró évelők.

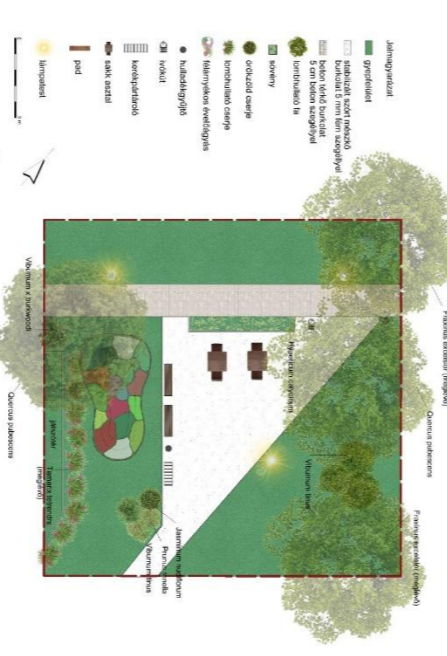

A legmagasabbban fekvő nagyobb egység a tervezési terület keleti részében található. Itt jelenleg a gyepben egy burkolt részen kétt pad áll, és mivel ezen a terasz szinten egyáltalán nincs kutyavartató, sokan ide hozzák le a házi kedvenceiket, ennek következtében az itt található gyepfelület teljes mértékben kikoptott. Illetve van egy fontosabb kikapcsolt útvonal is a gyölgöspark. Ezeket figyelembe véve a tereben a burkolt felület helyére egy elkertelt kutyavartató került, körülötte, illetve az egységben több helyen is pedig padok, illetve asztalok kerültek elhelyezésre, a kikapcsolt helyen pedig vízleeresztő stabilizér mészkőburkolat létesül. A közép, egység több funkcióra bontódik. Északnyugati, nagyobb része a gyerekekre koncentrált. Itt található a jelenlegi, kertészek körévetett játszótér, kétt játszótér elem a kertészen kívül, illetve egy sportpálya. Ezek jó állapotúak, ehonnanuk indokolatlan. A játszó egység közepén egy teresedés alakul, ahol padok, sakkasztalok ártnak helyet a szöktér, kétt játszótér szöktéi játszótéri részekkel, amik a bekerített játszótéren kívül vannak. Tőle nyugatra a zöldfelületnek egy nagyobb része, ahol jelenleg egy kihalászatlan burkolt felület van, helyet kapott egy kerszpark. Itt is keletkezik az útvonalak találkozási pontjai, pihenő funkciók látt el. Ennek egy része meglévő, padok, kétt, aminek gyepesített talajtakaró növényekkel, másik része pedig napos, nagyobb szabad gyepfelület, ami helyet biztosít labdázásnak, lököszárnak, és egyéb játékoknak. Az első egység a legnagyobb szöktő felület. Észak-keleti része a fiatalok igényeit szolgálja ki. Jelenleg található itt egy magas kertészek körévetett sportpálya, egy gumilapburkolaton álló hirta, illetve kétt homokozó. A sportpálya jó állapotban van, ez megtartandó, viszont a három játékelen elavult, rossz állapotban van, és kihalászatlan, elhanyagoltak. A tervezés során figyelembe került, hogy kifejezetten a fiataloknak alakítsák ki öszenegűlése, sportolásra alkalmas helyet. A sportpálya körüli stabilizér burkolaton kétt pingpong-asztal kap helyet, hosszúant oldalról nyugatra pedig egy három színes felkötéses leltó került. Jelenlegi kihalászatlan burkolt felület helyén szabadteret edzőpark létesül, tőle keletre egyedi kézfűsű része egység pihenő, itt kétt pergola került az út mentére, paddal, kétféle szinten egy elkertelt kutyavartató került kialakításra, a többi rész pedig a gyölgős forgalom elosztását szolgálja, mivel egy fontosabb csomópont, ahonnan többféle vezérelt útvonalak. Az egység déli-nyugati része pedig főként a pihenő funkciókat, és időseket célozza meg, itt kétt padok, sakkasztalok kerülnek elhelyezésre, az árnyékos, és agrárant napos zöldfelületi egységben. A kisebb zöldszigetek pedig az tervezési gyölgős utalnak főként a közlekedés funkcióit látja el, viszont padokkal kiegészítve, illetve az utak felet csejlesztéssel elhatárolva pihenő funkciók is ellátunk.

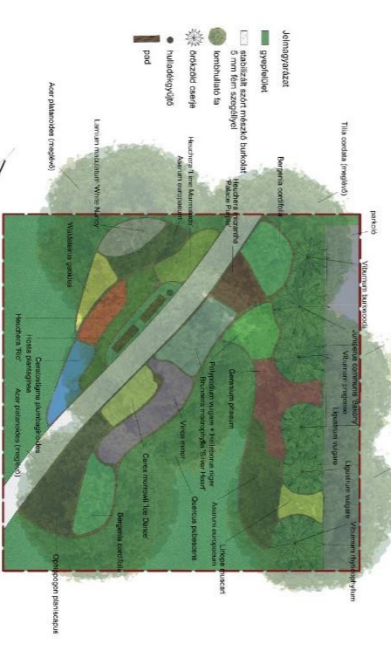
SZABADTÉREPÍTÉSZETI KONCEPCIÓTERV 'D' KIEMELT RÉSZ

A' KIEMELT RÉSZ

B' KIEMELT RÉSZ

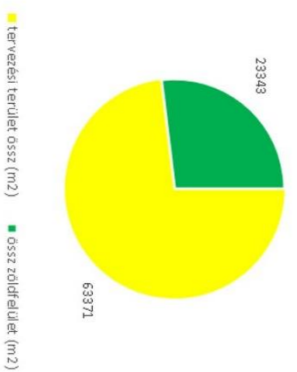
C' KIEMELT RÉSZ

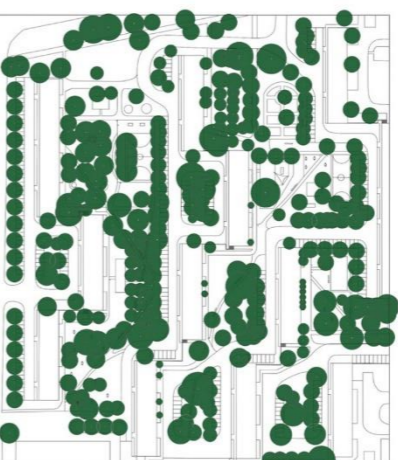
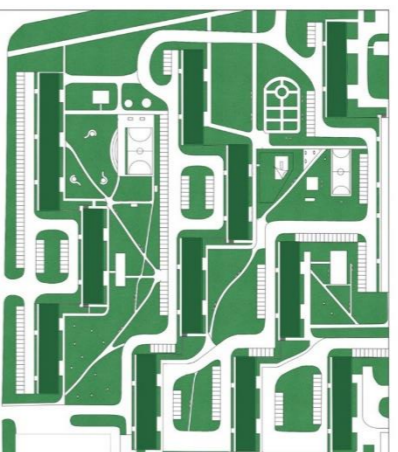
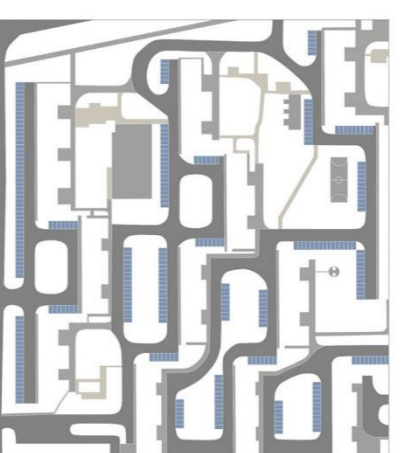
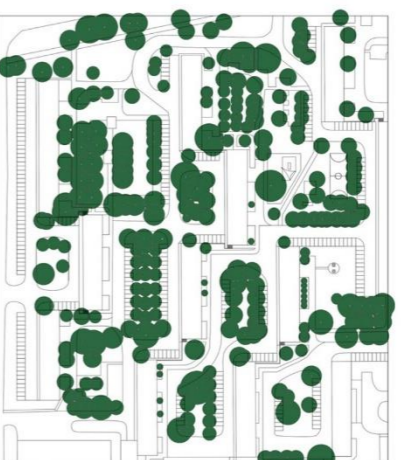
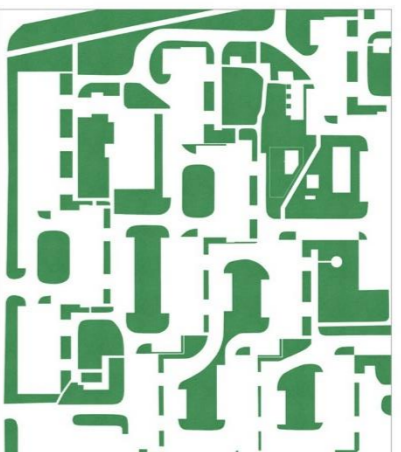
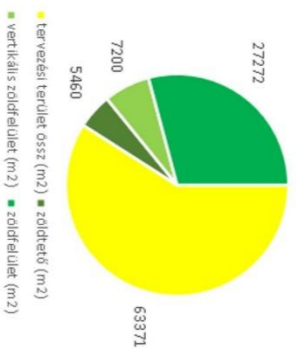
AZ ÚJHEGYI-LAKÓTELEP ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSI METODIKÁJA EGY MINTATERÜLETEN

EREDMÉNYEK

Jelenlegi állapot

Tervezett állapot

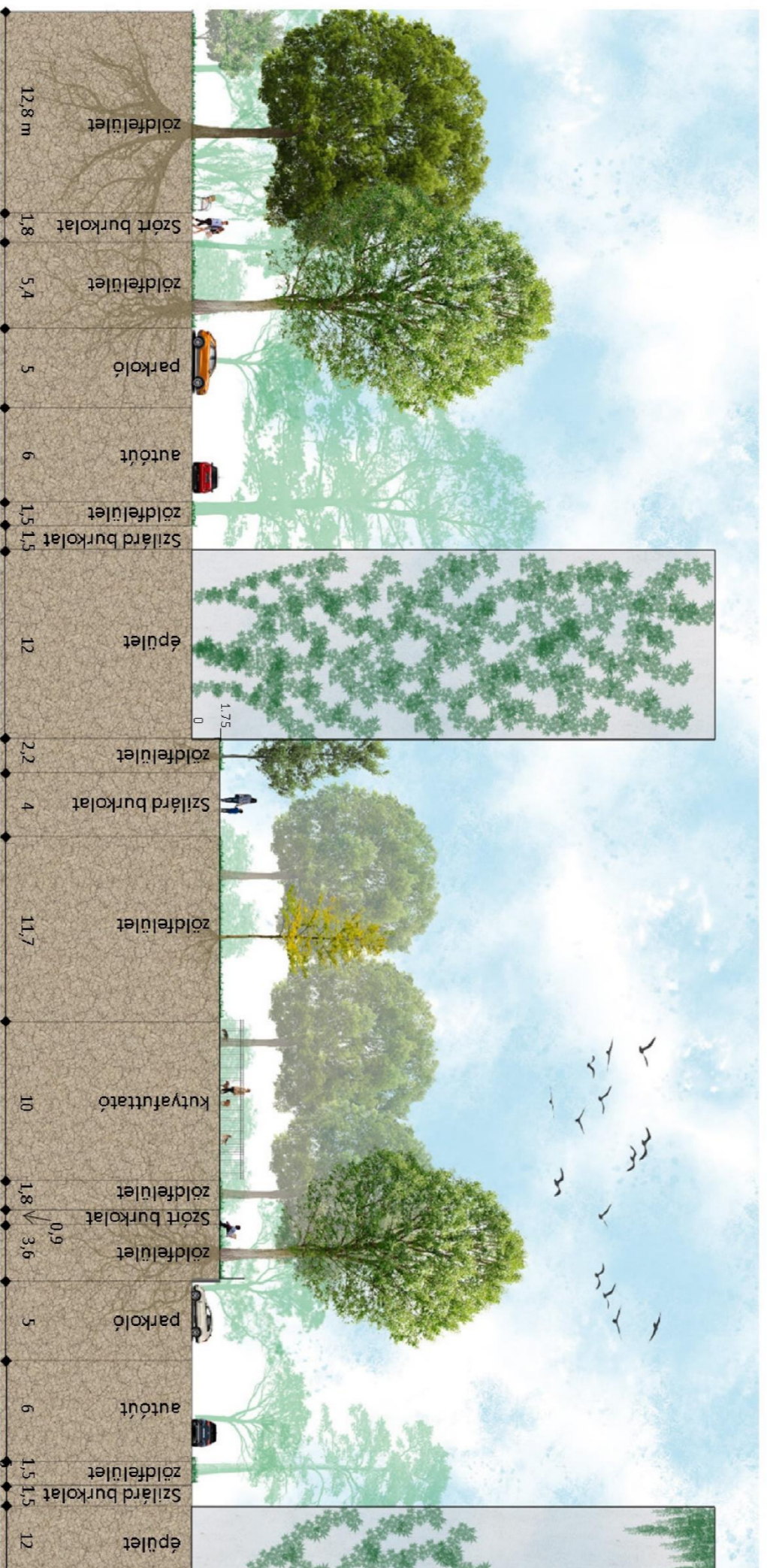

- Zöldfelületek összesen: 7%-os növekedés = 3929 m² (0,4 ha)
 - Vertikális zöldfelület: +11%
 - Zöldtetők: +48%
 Összesen: 26% (1,66 ha)

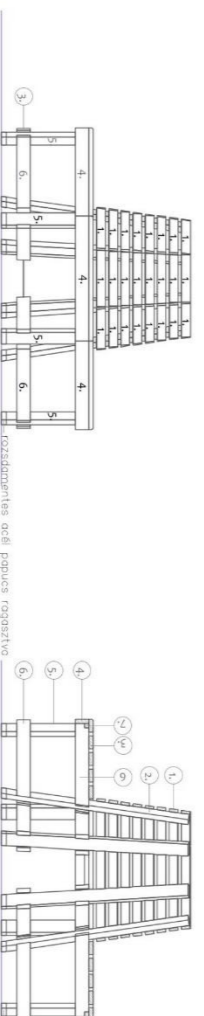
- Lomkorona növekedés: 7%-os növekedés
 - Melyfenyvék-napos felületek aránya kiegyenlíteti

- Vízteresztő felület növekedés
 - 1970 m² szilárd burkolat átalakul: zöldfelület / átteresztő szőrt burkolat

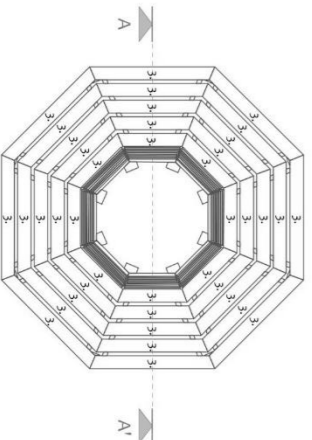
LÁTÁNYMETSZET

TERVEZETT KÖRPAD MŰSZAKI RÉSZLETTERVE

FELÜLNÉZET

BURKOLATI RÉTEGRENDEK

- KONSZOLIDÁCIÓ**
1. 35 cm 7/55 cm vorósfenyő rögöl, csiszolt, felületkezelni, elfosztva
 2. 100 cm 7/55 cm vorósfenyő rögöl, csiszolt, felületkezelni, elfosztva
 3. változó vastagságú 7/55 cm vorósfenyő rögöl, csiszolt, felületkezelni, elfosztva
 4. 72 cm 7/55 cm vorósfenyő rögöl, csiszolt, felületkezelni, elfosztva
 5. 90 cm 7/55 cm vorósfenyő rögöl, csiszolt, felületkezelni, elfosztva
 6. 72 cm 7/55 cm vorósfenyő rögöl, csiszolt, felületkezelni, elfosztva
 7. 35 cm 25/52 cm vorósfenyő kő, csiszolt, felületkezelni, elfosztva

